Nr. 107 (15.186). Lwów, piątek 12. maja 1939. Rok LX.
Ч. 107 (15.186). Львів, пятниця 12. травня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-11
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060
„ Банку Чеського Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Поворот єпископа Нярадія до Крижівців.

ЗАГРЕБ, 9. 5. „Грватска Стража" приносить вістку, що крижевацький єпископ і б. апостольський адміністратор Карпатської України Преосвященний д-р Діонізій Нярадій в поворотній дорозі з Риму перебув кілька днів у Білгороді. Сьогодні еп. Нярадій віліхав із Білгороду до осідку своєї епархії Крижівців

Сов.-анґлійські переговори на мертвій точці

Дементі ТАССА спричинило дискусію в англійськім парляменті. — Чемберлен у клопоті. — Совіти хочуть і для себе помочі. — Чи Галіфакс поїде до Москви?

ЛЬОНДОН, 10. 5. Комунікат ТАСС-а, що ми його вчора подали, викликав у льондонських політичних колах велике зацікавлення. У тому комунікаті подано, що британські пропозиції для совітського уряду 8. ц. м. домагаються, щоб Совіти дали негайну допомогу Англії і Франції на випадок, як би обі ті держави втягнено до війни з уваги на їх ґарантії для Польщі й Румунії. Одначе британські пропозиції нічого не згадують про поміч Великої Британії і Франції для Совітів, якби Совіти теж вмішалися у війну з уваги на свої зобовязання.

Як ми вже вчора подали, спростування ТАСС-а викликав комунікат Райтера.

Ціла справа совітського дементі наробила в Льондоні стільки шуму, що нею займався **англійський уряд, який рішив, що Чемберлен зложить у парляменті відповідну заяву. По засіданні уряду мін. Галіфакс покликав до себе амбасадора Майського й повідомив його про рішення британського уряду.**

Складаючи в парляменті свою заяву, премієр Чемберлен підкреслив на самому вступі, що московський комунікат спертий на деякому непорозумінні щодо суті пропозицій, які британський уряд поставив совітському.

Далі премієр заявив, що розмови ще в ході, тому він не може аналізувати тих справ, одначе вважає вказаним подати палаті до відома загальні напрямні, на яких розмови спираються. Британський уряд прийняв на себе недавні зобовязання, не звертаючися до совітського, щоб він у тих зобовязаннях брав участь з уваги на деякі труднощі. **Одначе британський уряд суґґерував, щоб совітський уряд з власної ініціятиви зложив заяву в тому сенсі, що на випадок, якби Велика Британія і Франція з уваги на свої зобовязання вмішалися у війну, совітський уряд зі свого боку заявив би охоту прийти з поміччю, якщо вона була б побажана.**

Совітський уряд висунув суґґестії ширшого пляну, але й менше елястичного, який незалежно від деяких користей, мусить теж викликати труднощі, що їх саме британські пропозиції намагалися виминути. Тому теж британський уряд зробив деякі поправки у своїх первісних пропозиціях. **Зокрема британський уряд ствердив, що він зовсім не хоче, щоб совітський уряд зобовязувався до інтервенції, незалежно від того, чи Велика Британія і Франція вже заінтервеніювали. Якщо совітський уряд хотів би узалежнити свою інтервенцію від інтервенції Великої Британії і Франції, то англійський уряд не мав би ніяких застережень.**

А саме такі побоювання — як заявив Чемберлен — мав совітський уряд, як це довідався льорд Галіфакс від амбасадора Майського. Британський амбасадор у Москві відбув перед двома днями розмову з Молотовом, який приречі, що совітський уряд точно розгляне британські пропозиції. **Тепер Велика Британія жде на совітську відповідь.**

Посол лейбурист Дальтон поставив запит, **чи з уваги на повільне темпо переговорів не було б вказане, щоб до Москви поїхав міністр Галіфакс і відбув безпосередні розмови з Молотовом. На те прем. Чемберлен дав дипльоматичну відповідь, що треба виждати на відповідь совітського уряду і тоді щойно виявиться, що треба далі робити....**

На запит, чи британський уряд не **вирішив дефінітивно - неґативно заключити військовий союз зі Совітами, якби обставини того вимагали, премієр відповів так: „Не можу дати відповіді на гіпотетичні запити.** Розмови ведуться в намічених напрямних".

Вкінці на запит одного з послів премієр Чемберлен ще відповів, що порозуміння з Польщею не виключає союзу Англії зі Совітами.

Важна декларація Даладіє.

ПАРИЖ, ПАТ. Премієр Даладіє відбув сьогодні конференцію з мін. Бонне, якого познайомив зі змістом декларації, що її сьогодні премієр виголосить у палаті послів. У тій заяві Даладіє зясує становище Франції до міжнародніх проблем. Зміст декларації подасть сьогодні рано премієр ради міністрів до апробати. Авас повідомляє, що заява Чемберлена, яку незвичайно дбайливо опрацьовано, буде доволі довга й незвичайно важна.

Авас подає, що промову Даладіє передаватимуть у полудне всі французькі радіостанції. Крім того закордонні радіовисильні передаватимуть пізніше декларацію Даладіє у перекладі, між іншим заяву французького премієра передаватимуть теж польські й румунські радіовисильні.

Маневри совітської фльоти.

МОСКВА, ПАТ. З Кронштаду повідомляють, що на одверте море виплили кораблі военної балтійської совітської фльоти, між інш. один панцирник, кілька торпедовців, підводних човнів і травлерів. Совітська ескадра відбуде на морі военні вправи.

Значіння югославянських відвидин у Римі.

ЧИ ЮГОСЛАВІЯ ПРИСКОЧИТЬ ЗОВСІМ ДО ОСІ?

„Джіорнале д Італія" подає коментарі до відвидин югославянського реґента в Римі і при цій нагоді підкреслює, що білгородська умова з 1917 . д. запевнила мир над Адріятиком та розвинула спільноту інтересів двох сусідніх народів. Узгіднюючи свої інтереси з державами осі та іншими великодержавами, Югославія створила довкола себе полосу миру й ладу. В системі дунайських відносин Югославія є вирішним чинником з точки погляду вдержання мира і стабілізації.

РИМ. На підставі думок тутешніх югославянських кол, темою розмов, що тепер ведуться у Римі з нагоди побуту югославянських гостей, є ситуація, що витворилася у звязку з італійсько - німецьким союзом. Югославія надалі виявить охоту, як здогадуються згадані кола, співпрацювати з Італією на засадах умови з 1937 р. Одночасно мабуть підкреслять, що Югославія далі не бачить потреби приступати до протикомінтернівського пакту, хоч одночасно бажає вдержати якнайкращі взаємини з державами осі.

—o—

Ініціятива папи -- новий Мінхен.

Вістки про ініціятиву папи поладнати міжнародні конфлікти при допомозі спільної конференції представників пятьох держав, не зважаючи на дементі Ватикану, таки не втихають. „Івнінґ Нюс" повідомляє, що папа виступив з ініціятивою спільної конференції, в якій взяли б участь представники Англії, Франції, Польщі, Італії та Німеччини. На пропозиції папи погодилася відразу тільки Італія. Згодом один із представників німецького міністерства закордонних справ заявив, що Гітлер дуже радо пристане на посередництво папи. Французькі й англійські кола ставляться з недовірям до вислідів такої конференції. Зокрема паризька преса піддає в сумнів не тільки сам вислід конференції, скликаної з ініціятиви Ватикану, але теж її ціль, називаючи таку конференцію спробою нового Мінхену. „Евр" твердить, що папа скликає конференцію пятьох держав під впливом Мусолінія, щоб при допомозі „нового Мінхену" поладнати справу німецьких домагань до Польщі та італійських до Франції.

Евакуація Чункіну.

ЧУНКІН, ПАТ. З доручення маршала Чанкайшека почали переводити підготову до евакуації населення з Чункіну теперішньої столиці Китаю. Чужинці, які захочуть залишитися в місті, мусять подбати про окремі дозволи. Кореспондент Райтера обчислює, що внаслідок двократного бомбардування японцями Чункіну, згинуло в тому місті поверх 2.500 людей.

ЯПОНЦІ ОКРУЖИЛИ ЦІЛУ КИТАЙСЬКУ АРМІЮ В ГОПЕЙ.

Домеї повідомляє, що на фронті у провінції Гопей японські частини вспіли окружити 7 генералів, які командують корпусами китайської армії в силі 150 тисяч люда. Чотиром дивізіям китайців, що ними командує ген. Танг, загрожує повна заглада. Перстінь японських частин затіснюється і вже тепер всі шляхи до відвороту китайських частин відрізані.

Совітський знак запиту.

(Від власного кореспондента)

Париж, 7. травня 1939.

Перепони та трудноці, на які натрапляють переговори між Льондоном та Москвою, цікавлять у високій мірі всю французьку прилюдну опінію. Що означає у практиці уступлення Літвінова? Який новий курс візьме Молотов? Як далеко зайшли німецько-совітські переговори та в якому вони звязку з димісією Літвінова? Ось кілька питань, що їх тут усюди чуєте. Французька преса, як завжди, поділена на два табори дотично СССР, і нині знову чуєте різкі голоси та всякого роду арґументи за зближенням чи проти зближення осі Льондон—Париж з СССР.

Наперед наведемо — за „Ль' Евром" — цілу низку причин, які буцімто мали стримати премієра Чемберлена від підпису анґльо-совітського союзу. Ось вони:

Анґлія не бажала заключенням військового союзу з СССР спонукати Японію заключити військовий союз з Німеччиною та з Італією. Японія у своїй відповіді з 4. травня ц. р. нібито заявила тотальним державам, що не перетворить з ними протикомінтернівського пакту у військовий союз, як довго Анґлія не матиме такого військового союзу з СССР.

Еспанія бажає зближитися до осі Льондон—Париж, а військовий союз Анґлії з СССР стояв би на перешкоді такому зближенню. З тим мабуть теж звязана еспанська невтральність підчас можливої війни.

У тому самому напрямі має ділати в Льондоні й італійська дипльоматія.

Мін. Гафенку мав заявити в Льондоні, що анґльо-совітський союз поставить Румунію в дуже тяжке положення супроти німецького натиску.

Реґент Югославії теж нібито інтервеніював у Льондоні в тому самому змислі.

Вкінці Анґлія, для якої Ґібральтар є основною проблемою забезпеки її морських шляхів, не хоче зражувати собі Портуґалії, тобто прихильного осі Льондон—Париж портуґальського диктатора Салязара.

Ми навели цілу китицю арґументів, які мають ділати по анґлійській стороні проти військового союзу Льондон—Париж—Москва.

Зате частина французької публики висловлює здогад, що німецькій дипльоматії вдалося вибити російсько-большевицьку карту з рук осі Льондн—Париж. Висловом такого погляду є стаття, що появилася сьогодні в національному паризькому щоденнику „Ль' Епок":

„Треба сказати нашим анґлійським приятелям, як це вже врештою і зробив п. Бонне, що, не зважаючи на трудноці та риски, звязані з проблемою союзу з СССР, вони зроблять тяжкий промах, коли стратять з очей провідну лінію нової анґльо-французької політики. Треба все зробити, щоб у Росії не поширився ізоляціоністичний напрямок, що може легко перемінитись у пронімецький напрямок. Гітлер веде тепер у Москві найвідважнішу свою дипльоматичну офензиву. Упадок Літвінова, міністра-жида і явного прихильника західних союзів, є мабуть вислідом обдуманих інтриґ Гітлера. Увага! Увага!"

У тому самому часі ціла низка французьких національних органів веде далі протисовітську кампанію, а комуністичний щоденник „Юманіте" твердить нині зовсім одверто, що Париж і Льондон приготовляють у дійсності хрестоносний похід проти СССР. „Юманіте" пише: „Назвімо все по імені: Франція, а по ній і Велика Британія, ніколи не зреклися політики хрестоносного походу проти СССР. Нам скажуть: переборщуєте! Ні, ми не переборщуємо. Відмовитися від анґльо-французько-совітської співпраці, бо така співпраця не подобається Гітлерові, заступити анґльо-французько-совітську співпрацю якоюсь чудачною системою — це ніщо інше, як підготовляти анґльо-французько-гітлерівську основу протисовітської боротьби."

Від себе додамо, що від кількох днів „Юманіте" крутиться, як муха в кипячій воді, бо коли це правда, що тепер ідуть німецько-совітські переговори, коли це правда, що зміна державної приналежности Басарабії і т. д. не непокоїла б Берліна — то очевидячки органові французької секції Третього Інтернаціоналу дуже тяжко пояснити цей новий скок вельмож з Кремлю, а легко спихати всі причини змін на буржуазний французький уряд.

Наша сьогоднішня кореспонденція подає цілу низку парадоксів, тому дозволимо собі докинути ще один. Японська преса — у Парижі появляються щоденні переклади світової преси — висловлює побоювання щодо німецько-совітського зближення. Токійський щоденник „Какюмін", що є, як кажуть, представником поглядів урядових кол, пише ось таке: „Міродайні військові кола думають, що совітський уряд, зближуючися до Берліна, хоче відділити Німеччину від Японії. Тому, що Велика Британія та Франція намагаються обмежити участь СССР у „фронті мира" до ґарантій СССР для Польщі та Румунії, совітський уряд побоюється, що західні демократичні великодержави покинуть скорше чи пізніше Росію. Тому совітський уряд зближується до Німеччини. Те, що Гітлер не атакував СССР у своїй промові в Райхстаґу, було запрошенням СССР не входити у протинімецьку ґрупу. Димісію Літвінова вважають міродайні кола за вказівку, що політика Совітів зміниться. Є очевидною річчю, що Німеччина не так легко піде на пропозиції Москви, але Японія мусить слідкувати з великою увагою за дальшим ходом подій." Стільки японський щоденник.

У тому позірному хаосі вісток все таки можна добачити провідну лінію.

Роман про якийсь німецький похід проти СССР міг би стати дійсністю тільки під умовиною не тільки звичайної невтральности західних демократій, але й під умовиною зовсім прихильної невтральности, тобто вивінування Німеччини не тільки в сирівці, але теж у велитенські запаси поживи для здобутих теренів. Бо нема сумніву, що відступаючи, большевики палили б усе за собою. Про це вони зовсім виразно говорять і пишуть.

На таку прихильну невтральність західних демократій під теперішню пору не можна ніяк рахувати. У західних демократичних великодержавах є постійне упередження до СССР, і це упередження правдоподібно використовує тепер німецька дипльоматія, для якої байдужність СССР до дальших починів Німеччини в Европі та ще більше совітські сирівці й пожива (Совіти вміють продавати, навіть, як край голодує) є чинником, якого згори не може Німеччина собі легковажити.

Автім бавитись у всякого роду пророцтва — не на часі. Українська прилюдна думка має тепер чергову нагоду, приглядаючись тим усім подіям, чи вслухуючись у всякі гіпотези, зрозуміти основну політичну правду, а саме, що укладати якінебудь українські пляни на міжнародньому відтинку є тепер можливо тільки під умовиною великої елястичности в тактиці та при вичутті реалізму подій.

Ю. Студинський.

З польської преси.

Коли вибухне війна?

Під наголовком „Японці не вірять в европейську війну" п. А. Бречаро містить у варшавському „Часі" (ч. 128 з 10-го травня ц. р.) розмову з римським кореспондентом японського щоденника „Ніші-Ніші" на тему теперішнього політичного положення в Европі. Той японський кореспондент, якого прізвище автор статті означує буквою М., так підходить до теперішнього положення:

„Переломовим моментом в европейському положенні був березень м. р., докладно кажучи аншлюс, бо ця подія по-перше перевернула давні великі лінії політики Франції, Польщі й Італії, по-друге повалила признану правду про неможливість змінити кордони не викликаючи війни, тобто — кажучи іншими словами — повалила право безвладного тягару кордонів."

Після того японський кореспондент зясував політику Італії:

„Перед аншлюсом велика політика Італії була наставлена початково на те, щоб здобувати для своїх впливів наддунайський басейн і в дальшому етапі Балкан, пізніше інстинктовно на те, щоб підтримувати Австрію через іншу, ніж берлінська, інтерпретацію оси. У висліді Париж, Варшава і Рим станули перед необхідністю шукати нових великих підвалин для своєї европейської політики. Становище Парижа стало відразу ясне: — боронити Малої Антанти, Польщі теж. Пхати Німеччину на південний схід. Зате Італія, хоча постійно і незвичайно сильно підкреслювала істнування оси Рим—Берлін, то все-ж із другого боку не рішалася тоді відразу висунути свої домагання супроти Франції, як цього треба було сподіватися, але наперед управильнила свої взаємини з Анґлією і розґравала еспанську партію задовольняючись тільки пресовою кампанією проти Парижа. Так Італія зберегла після аншлюсу розмірно свобідну позицію і свобідні руки супроти недалекої чеської розгри."

Чому не прийшло до війни підчас судетської кризи? Японський кореспондент так це пояснює:

„Підчас судетської кризи не дійшло до війни тому, що Анґлія тієї війни не хотіла. Силою Гітлера і його ґеніяльністю було ще раз те, що вибрав хвилину справді найвідповіднішу до того, щоб розіграти дуже важку партію. Німеччина, знаючи про недостаточну военну підготову Анґлії, почала судетську розгру у переконанні, що тільки теоретично істнує небезпека створення великого протинімецького блоку, бо практично Італія не боронитиме Праги у хвилині, коли йде еспанська війна і коли вісь не почала ще функціонувати на користь Риму."

Що торкається Польщі, то про її становище — каже японський кореспондент — рішило переконання, що історична лінія III. Райху веде на Балкан і до Чорного Моря і щойно може в дальших етапах, після відзискання кольоній, отже у практиці після виграної війни з західніми великодержавами — на схід. Тому протинімецька функція Чехословаччини не була для Польщі аж такою важною справою, щоб проливати кров в обороні тієї держави.

„Мінхенська конференція була дуже великою перемогою, фактичною і престіжовою, держав оси. У сяйві німецького тріюмфу дозріли дуже швидко італійські ревіндикації супроти Франції, захід почав відвертатися від сходу, Туніс став знову яблоком незгоди між Парижем і Римом, вкінці монтована Німеччиною і передовсім Італією система невтральних держав на сході перейшла вповні вогневу пробу витривалости. В тій конфіґурації Німеччина здобула вимріяну позицію, яка на випадок хоча б короткого періоду стриманости Берліна, могла створити для Райху просто кольосальні можливости. Але якби Берлін, що теж здавалося можливим, хотів використати період недостаточної военної підготови Анґлії, що з небувалою швидкістю скорочувався, і підняв негайно прапор кольоніяльних ревіндикацій то і та політика — здавалося — ворожила значні вигляди на успіх з уваги на рівнобіжність німецько-італійських інтересів на тому полі.

„Але Німеччина рішилася наперед зліквідувати зовсім східні справи і захопила Чехію і Моравію, допускаючи, щоб Карпатську Україну захопила Мадярщина. Потім половинно захопила Словаччину, заанектувала Клайпеду і вкінці висунула свої постуляти до Польщі. Цих ходів, хоча зроблених у часі одного місяця, не можна підтягнути під одну рубрику. Два перші дали Німеччині в руки цілий, першорядний чеський арсенал, спричинюючи новий дистанс західніх великодержав, що вже доганяли вісь у военній підготові. Зате два другі ходи, захоплення Клайпеди і частинно Словаччини — це був вхід в область життевих зацікавлень Польщі. Вкінці вимоги спрямовані просто до Варшави повалили за одним доторком майстерну систему „невтральности сходу".

Анексія Чехії — каже п. М. — викликала неожидану у своїй силі реакцію західніх держав. Дотого-ж Райх, відступаючи від своєї дотеперішньої тактики „етапового маршу": висувати нараз у рішучій формі тільки одну вимогу, поставив свої вимоги супроти Польщі, виповів договір з Анґлією, виступив гостро проти Франції, зголосив кольоніяльні ревіндикації і відкинув пропозиції Рузвельта. У висліді Німеччина знайшлася в ізоляції і за-

грожені держави зблизилися до себе ще сильніше.

„Коли порівняти сьогоднішній уклад сил з положенням у вересні м. р., то видно дуже великі перегрупування. Тоді Чехословаччина мала проти себе Німеччину, Польщу й Мадярщину, а на випадок вибуху европейської війни проти Німеччини станула би тільки Франція і може по деякому часі Англія. У тій ситуації Райх мав би очевидно італійську поміч, що давало б йому великі вигляди на перемогу. Зате сьогодні Німеччина має проти себе Францію, Польщу й Анґлію та по кількох місяцях також мабуть Злучені Держави... Отже вісь мала би напередодні вибуху війни всі ті держави проти себе. Але в війну не вірю, бо вона може вибухнути щойно тоді, коли виринуть дві умовини: суперечність інтересів, якої не можна буде погодити, і більш-менш рівна сила двох протилежних бльоків."

Треба признати, що японський журналіст дуже правильно оцінює теперішнє політичне положення в Европі.

——о——

Усе на плечі „зеленої" молоді!

РІШЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ.

„Хто на зміну комуністам? Хто на зміну комуністам?" — запитує одна з популярних пісень у країні рад і відповідає, що на зміну комуністам ідуть комсомольці. І „комсомолію", „комсомольське племя здавна звуть надійною зміною, багатою резервою, боевим помічником комуністичній партії.

Не так давно, наприкінці року 1938, гучно відсвятковано в СССР двадцятиріччя цієї організації, і на урочистому засіданні з цього приводу в президії поруч з самим великим „Вождем" партії виголошував вірнопідданчу промову з трафаретними обіцянками маленький вожд комсомолу, що десять років перебував на цьому становищі, зрозуміло давно вийшовши з комсомольського віку, — Олександер Косарьов.

Але й місяця не минуло з того часу, як зле сталося з цим самим Косарьовим. Виявилося, що не тільки він, але і вся верхівка, ввесь ЦК надійного комсомолу було суцільне „кубло підлих ворогів народу". І довідуємося ми, навіть, що ці „кубла" розгромлено „під проводом і за допомогою Центрального Комітету партії й особистого товариша Сталіна".

Може й не дуже то добре це свідчило про виїмкову проникливість ЦК партії, але, як кажуть, краще пізно, як ніколи.

Водночас треба було вжити заходів, щоб якось привабити комсомольські лави, привязати їх, щоб мати змогу ще більш використовувати ентузіязм властивий кожній молоді, визискувати її. Поперше нехай молодь не боїться якогось нового розгрому! І „Вожд" проголошує ніби новий курс.

„Основне завдання нашої держави, віщує він, — в середині країни полягає в мирній господарсько - орґанізаторській і культурно - виховній роботі. Щодо нашої армії, каральних органів і розвідки, то вони своїм вістрям звернені вже не в середину країни, а поза неї, проти завнішніх ворогів".

Були, мовляв, „вороги народу" Ягода, Єжов. Вони випробували „вістря" в середині країни, а тепер коли соціялістичною розвідкою став проводити сам ЦК партії, все буде гаразд, тихо, мирно і спокійно!

СТАНОВИЩЕ КОЛЕКТИВНИХ ГОСПОДАРІВ.

Подруге, цей самий ЦК партії виявляє величезне довіря до своєї комсомольської резерви, збільшує її права. Він забороняє виключати з комсомолу комсомольців за ознаками їх спорідненoсти з соціяльно - чужими елементами. Тобто тимсамим збільшує кількісно склад комсомолу. Мало того: тепер дозволяють комсомольцям вступати до комуністичної партії, починаючи з 18 віку, при чому умови вступу до партії значно полегшуються.

Це ніби свідчить про потребу відмолодити партію. Це ніби свідчить, що лави комуністів трохи обважніли, обюрократилися, може втомилися...

Ну а для чого ж саме такий уважний підхід до комсомолії? Чому надають їм такі права? А тому, що водночасно партія накладає на них і великі обовязки, багато вимагає з них. Річ у тому, що СССР переживає тепер своєрідну кризу, кризу недостачі робочих рук.

Це не таке просте явище.

Як не як, а матеріяльне становище колгоспників за останні роки безумовно покращало. Живуть у себе вдома, в своїй хаті, у своїх садибах з огородом і садом, примудряються заробляти навіть більше ніж із трудоднів, як це сконстатовано на XVIII. зїзді. В усякому разі не тільки не мають охоти йти до міста, на фабрики на заробітки, а є навіть деяка привабна сила для робітників, головно чорноробів, йти до колгоспів із фабрик, із зміста.

МЕШКАНЕВИЙ ГОЛОД.

По містах у СССР досі існує надзвичайний гострий житловий голод, а проте будують і будують нові фабрики, головне для оборонної промисловости, часто - густо навіть поза містами та селищами, будують нові залізниці. І житло - побутові умови для робітників нижчих категорій там нижчі критики. Отже нема нічого дивного, що робітники - чорноробі, не кваліфіковані (становище яких усеж краще) просто кидають працю і вертаються до колгоспів, звідки їх і набрано свого часу.

Крім того фабрики оборонної промисловости значно збільшили свої кадри, а ще більше збільшилася червона армія. Теж на рахунок робітників. Недаремне на XVIII зїзді Сталін заявив, що промисловість потребує щороку півтора міліона робітників, яких мусять дати колгоспи, якщо хочуть користати з виробів цієї самої промисловости.

Недаремне нарком легкої промисловости Косигін щойно заявив, що на фабриках тільки цього наркомату не вистачає 40 тисяч робітників.

Недаремне нарком паливної промисловости Лазар Каганович закликає дружин шахтарів іти на шахти допомагати працювати своїм чоловікам.

Але в який спосіб, чим саме притягти ці півтора міліона робітників з колгоспів на виробництво, до промисловости?!

І ось з одного боку наказують утворити по всіх колгоспах комсомольські орґанізації, нехай навіть із свояків куркулів. А створивши такі орґанізації пропонують їм провести роботу надсилаючи до промисловости щороку не менш півтора міліонів молодших колгоспників.

КОМСОМОЛЬЦІ ШЕФАМИ.

Очевидно розраховують на ентузіязм молоді, на те, що комсомольці захопляться виконанням бажання самого Сталіна. І вже можна бачити з фотографій в періодичній пресі, як це робиться: вивішено прапори, грає музика, якийсь там хлопець та дівчина дають підписку (на папері воно певніше!) йти на фабрики.

Та цього мало. Комсомолові надають велику честь перебирати шефство не більш, не менш, а над створенням великого морського та океанського фльоту, „Другого Баку" поміж Волгою й Уралом, розвитком Підмосковного вугільного басену, будівництвом Палат Совітів у Москві, Куйбишевського гідровузла, нової за-

ФРІЦ ШІК.

Воскресенья одної любови.

Одного осіннього передполудня, коли ще раз блиснула краса минулого літа, три панове, вже дещо підтоптані, але ще горді на свої, як гадали, найкращі роки, дістали цілком однакові листи.

В тих листах (радше в листі) було таке: „Любий приятелю! Бо ж маю право, так вас звати, хоча десять років великий шмат часу. Десять років ми себе не бачили, ба навіть не чували про себе. А всеж, якщо любов не пусте слово, ваше серце, мабуть, жвавіше забється, скоро тільки цей лист опиниться у Ваших руках. Але ж чого я хочу? Це буде тільки маленьке прохання, що його так легко виконати. В середу я святкую мої трицятьперші уродини. Я святкую той день, хоч жінка від деякого часу вже не повинна святкувати своїх уродин, але радше сумувати. Як дар на мої уродини бажала б мати кілька милих гостей-друзів. Та ви не будете самі, якщо відвідаєте мене. Буде приявних ще двох мужчин, що в тих часах були однаково мені близькі, як і ви. Правду кажучи, я обманювала тоді вас усіх трьох. Але десять років, чималий час, мусіли вже добре загоїти ту рану, тим більше, що Ви про ту рану аж тепер довідуєтесь. Прохаю Вас прибути та помогти „незабутній любові" на коротку хвилину та безболісну воскреснути наново. Ваша приятелька — Кіті".

Перший із трьох панів, прокуратор, прочитав лист та усміхнувся смаковито. Ну, так, колись він був добрим шибайголовою. Ще й яким, коли жінки ще не можуть його забути і по десяти роках! Це побачення могло б бути прегарною маленькою розвагою. А день уродин, що про нього згадала дама, це справді діло жіноче. Та треба б їй принести щось у дарі. Гарненька бомбонерка певно вистарчить!

Другий із трьох панів, фабрикант, на хвилину вскипів. По якого чорта жінка, яку колись він любив, має пригадувати йому аж по десятьох роках, що тоді він не був єдиний. Але ж остаточно така позагробова заздрість смішна й безглузда. Що принести б їй? Хіба рожі. Це тепер і так небагато коштує.

Третій, архітект, перечитав лист кілька разів тай похитував головою. — Чудасія, справжна чудасія! — бурмотів.

Але постановив піти туди, як і два попередні панове.

Було гарне післяполудне. Таке чарівне, як і та гарна жінка, що без усякого клопоту, з усміхом поздоровила гостей. І це були гордощі мати таку чарівну приятельку колись, давненько. Із вдячністю вона прийняла бомбонерку та рожі і не дала відчути архитектові, що він прийшов з порожніми руками. Подала чай і тістечка, опісля навіть доброго вина й чарувала всіх бесідою.

— Чи пригадуєте собі — звернулася Кіті до прокуратора — але Ви повинні мені вибачити, що я нині копу речень зачинатиму саме від: „Чи пригадуєте собі ще?..."

— Остаточно це буде підвечірок споминів. Отже, чи пригадуєте собі ще, що нашим улюбленим місцем був Кобенцль. А на Сіверінґу ми відкрили маленьку гостинницю, де ми були майже єдиними гістьми?

— І в цьому був увесь чар — усміхнувся захоплений прокуратор і поцілував руку пані Кіті. — Хіба ж ми там нудилися?

— Ані трішки. Господар грав на цитрі та приспівував віденські пісні. Місяць світив у саді дуже лагідно.

— Злодій, не місяць! — заходився з радощів прокуратор. — Мусимо випити на його честь! — І вони вихилили чарки за здоровля місяця.

— Ну, а що ж ми два на те? — запитався заздрісно фабрикант.

— Тебе, якщо маю бути чесна, я любила ще більше, — сказала тихо пані Кіті. — Всіх прибережніх гостей ми розтривожили. А чи пригадуєш собі всі наші прогульки до Векен?

— Ну, годі вже! Що за невдячний чоловік був би з мене, якби я щось таке міг забути!

— Родавн, Ляб недалеко лісу, Медлінґ — тоді мало те все справді романтичний чар. Там було щось із шніцлерівських настроїв.

Виринули тисячі споминів. Тільки архітект мовчав уперто.

— Що це з вами? — запиталася пані Кіті

— Дуже мені прикро — сказав архитект. — Вже цілу годину бюся з думками тай ніяк не можу розчовпати; я справді вас не знаю, ласкава пані... Таж свої любощі я не забув би так до тла, а не то справжню любов. А ви такі гарні, що це була б дійсно велика любов. Чим довше дивлюся на Вас, тим певніше знаю, що я Вас у житті ніколи не бачив. На жаль — ніколи в житті. Більше не можу сказати нічого.

— То нахабство. — сказала пані Кіті. Інші панове були обурені.

Надворі задзеленькав дзвінок.

— Мабуть прийшов додому мій чоловік! — сказала пані Кіті і встала. — Прошу почекати, а я вас познайомлю.

Огрядний пан увійшов у кімнату, а пані Кіті представила: — „Мій чоловік — письменник!"

лізниці Акмолінськ—Картали, нового металюргійного велетня „Амурстальбуду“.

Але це шефство не мусить бути тільки на словах, тільки теоретично. Ні! Шефи - комсомольці мусять узяти безпосередню участь у роботах на всіх цих згаданих новобудовах, мусять підготовляти кадри будівників, мусять „боротися“, щоб підприємства своєчасно виконували замовлення для новобудов, щоб транспорт доставляв будівельні матеріяли без спізнення... Все це безпосередня, практична робота комсомольців!

Видно, що занадто багато „проривів“ і „вузьких місць“ по новобудовах, коли доводиться звертатися по допомогу до зеленої молоді. Видно, що й славетні концентраційні табори, табори особливого призначення не можуть задовільно виконувати покладені на них завдання. Люди (чи тільки якась подоба до людей) по них, і без того не молоді, старіють, виснажуються цілком. Доводиться звертатися по допомогу до зеленої молоді.

Але й крім почесного „шефства“ чимало мають завдань комсомольці. Вони мусять подати практичну допомогу (цілком зрозуміло, що це значить) у ліквідації відставання лісної промисловости, морського й річного транспорту. Мало того. Вони мусять взяти активну участь у заселенні Далекого Сходу.

І ДО ТРАКТОРІВ І ДО ВІЙСЬКА.

Це комсомольці мусять очолити боротьбу молодих колгоспників за успішне проведення сільсько - господарських робіт цього року.

В усьому цьому однакову участь мусять узяти і комсомольці та комсомолки. Але комсомолки мають теж своє окреме завдання. На випадок воєнної небезпеки всі ж трактористи пересядуть до танків. Отже комсомолки вже тепер заздалегідь мусять дати 100 тисяч дівчат - трактористок. 100 тисяч дівчат - комсомолок, без відриву від виробництва, від своєї роботи, мусять вивчитися на трактористок.

Крім того кожний комсомолець мусить володіти військовим фахом, мусить бути готовий кожної хвилини зі зброєю в руках стати на захист батьківщини.

Ну і зрозуміло комсомол мусить бути вихований в дусі марксизму-ленізму! Ну й треба ж комсомолові „гризти зубами граніт науки“, бо „Вожд“ вимагає створення совітської інтелігенції, зрозуміло з молоді, з комсомольців!

Це все вирішив останній пленум центрального комітету комсомолу на підставі вказівок і вимог компартії.

Все це написано на папері. Ніби так певніше. Але ж давно сказано, що папір усе може витримати...

Ну, а крім того, одне написати, а цілком інше перетворити написане в дійсність.

Очевидно треба „піддати духа“ компартії, отже вирішено омолодити її, вливши до неї комсомольську молодь, починаючи з 18-річного віку. Але компартія, її члени, це для провідних позицій.

А треба „піддати духу“ чорній масі. І вирішено скористатися для цього з зеленої комсомолії. Декілька разів повторюємо вираз „зелений“, бо комсомольці від тепер будуть переважно до 18-річного віку. Безумовно у такої молоді, навіть і там, у країні рад, ентузіязму, вистачить. Вистачить для урочистих, навіть цілком щирих обіцянок, зобовязань, соціялістичних змагань тощо.

Але чи стане фізичної сили (не говоримо ні про що інше), щоб виконати це справді?! І чи надійна ця зміна, яка мусить взяти на свої молоді неокріплені плечі ввесь тягар чорної фізичної праці?!

Гл. Л.

Дві інтерпретації одного закону.

ЧОМУ ПОС. З. ПЕЛЕНСЬКИЙ МУСІВ ЗАПЛАТИТИ 15 ЗОЛ. ГРИВНИ?

Варшава, 6. травня.

Польські інтерпеляції в теперішньому „спокійному“ соймі викликують завжди особливе зацікавлення політичних кол, як індивідуальні запити в ріжних справах, найчастіше вільних від впливу соймових правильників і неправильників.

Одною з оригінальних українських інтерпеляцій підчас теперішньої сесії був запит посла **Зиновія Пеленського до премієра ген Складковського, як міністра внутрішніх справ**, „чи п. міністр захоче припоручити підлеглим йому органам влади, особливо надвірнянському старостству — шанувати права української мови, забезпечені мовним законом з 31. липня 1924 р.“.

Спричинила цю інтерпеляцію особиста пригода українського посла, що перебуваючи літом у Камені Довбуша — мусів заплатити 15 зол. гривни за виповнення мельдункової карти по українськи і відмову скласти її в державній мові.

Інтерпеляція пос. Пеленського була своєчасно предметом багатьох парляментарних... дотепів і дискусій. Деякі з послів позакладалися були навіть на суму 15 зол. (висота гривни), обстоюючи таке чи інше майбутнє становище премієра в цій справі.

Премієр ген. Складковський у своїй відповіді не прихилився до інтерпретації мовного закону послом Пеленським. У мотивованій відповіді на згадану інтерпеляцію, яку бюро сойму доручило вчора канцелярії У. П. Р., він написав м. і. таке:

„В липні 1938 р. інтерпелянт Зиновій Пеленський, зголошуючи свій побут у волосному уряді в Яремчі, надвірнянського повіту, предложив мельдункові карти, виписані українською мовою.

Волосний урядовець не приняв тих карт і завізвав інтерпелянта виповнити їх державною мовою, а саме на основі постанов закону з 31. липня 1924. р. Закон цей зобовязує, що правда, самоуправну владу приймати прохання, як і устні заяви, в справах, яких полагода залежить від неї, від польських громадян української народности в їхній матірній мові, одначе він не управнює до того, щоб польські громадяни української національности могли подавати бюрам евіденції населення карти і мельдункові зголошення на формулярах, виповнених по українськи, тому, що виконання мельдункових обовязків не можна уважати ані за прохання, ані за устну заяву. Громадянин, складаючи у бюрі мельдункові карти, **не просить чейже бюра якоїсь урядової чинности чи постанови, лише виконує законні обовязки**“.

На думку п. премієра гривна 15 зол. на українського посла була слушна; влада покарала його за невиконання формальностей, а не як жалується інтерпелянт — цитуємо буквально — за само виповнення мельдункової карти по українськи“.

Оцей спір і дві інтерпретації одного закону принесли всеж і деякі безсумнівні користи.

Перше: п. премієр мав нагоду пригадати, що закон про права української мови таки бодай у деяких ділянках обовязує.

Друге: Пос. Пеленський і „програні“ посли, що позакладалися, не резигнують зі своїх переконань про інтерпретацію мовного закону, та обстоюють погляд, що могли б дочекатися прихильної їм інтерпретації Найв. Адміністраційного Трибуналу у цій маленькій справі.

К. Т. В.

Кожний українець, кожна українка і кожна українська установа повинні вважати собі за національний обовязок і найбільшу честь належати до всенароднього Т-ва Рідна Школа і мати членську виказку.

Замкнули молочарню М. С. у Лаврові.

Пишуть нам з Луцька:

Вчора органи державної влади запечатали районову молочарню Маслосоюзу у Лаврові. Ця молочарня працювала, не зважаючи на ріжні труднощі, дуже гарно і мала прекрасне вивінування.

Одночасно читаємо в польській пресі, що до Луцька переніс свій осідок з Люблина відділ „Союзу кооператив молочарських і яйчарських“ у Варшаві („Звйонзек спулдзельні млечарскіх і яйчарскіх“) та примістився при вул. Ягайлонській ч. 63.

І вже не було так весело. Панове не знали вже тепер з якої бочки почати. Єдина тема, що досі їх радувала, мусіла прибрати найбільш тактовну форму. Так і остаточно покинули гостинні пороги.

— А дай ще чути про себе колись знову — шепнув фабрикант на прощанні до гарної дами.

— О, який я буду щасливий, якщо ми ще раз колись... очевидно зовсім чесно... — мимрив під носом прокуратор.

Архітект глянув гарній жінці в очі, похитав головою і сказав: „Шкода!“ — і зник.

Пані Кіті вернулася в кімнату до свого чоловіка, де ще стояв накритий стіл, — свідоцтво воскресення одної любови.

— Ну і що? — спитався письменник.

— Мій досвід показав мені, що між трьома мужчинами тільки один чесний — сказала пані Кіті. — Це архітект, який заявив, що ніколи в житті мене не бачив.

— І він справді тебе ніколи не бачив?

— Очевидно! Таксамо, як і други. Я зробила собі експеримент і післала мої листи до трьох мужчин, цілком мені не знаних.

— І шож це тобі довело? — спитав письменник.

Пані Кіті зідхнула.

— Це мене переконало, що любов — небесна сила. Але це вже сказав Иоган Штравс. Години, що їх перебули мужчини з любою жінкою є для них незабутні, навіть тоді, коли вони їх також не пережили. Це мене переконало, що властива прикмета мужчини зарозумілість і гордість із пригод, з яких не залишилося їм нічо крім уявлених споминів.

Переклав м. м. м.

Новий устрій румунської законодатної влади.

ПОСЛИ І СЕНАТОРИ В ОДНОСТРОЯХ.

Парлямент.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Оголошено декрет про вибори до парляменту, який тепер буде складатися з 264-ох послів — по 88 представників рільництва, торговлі, промислу та вільних професій.

Сенат.

Сенат матиме 172-ох членів; половина походитиме з вибору, половину заіменує король. Крім того з уряду ввійде до сенату наслідник престолу, церковні достойники та визначні парляментаристи, вибрані кілька разів.

ВИБОРЧЕ ПРАВО ЖІНОК.

Жінки матимуть активне й пасивне виборче право.

Посли і сенатори будуть мусіти приходити на засідання в одностроях „Фронту нац. відродження“.

Виборчі відозви не можуть мати більше як по 100 слів.

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО АТЕН І СОФІЇ.

БУКАРЕШТ, АТЕ. Як подають з міродатних кол, мін. Гафенку виїде в червні, безпосередньо по повороті з Анкари, до Софії й Атен.

Литовсько-німецька сутичка у мемельському краю?

КЛАЙПЕДА, АТЕ. У місцевости Довіляій к. Мемеля дійшло до сутички між місцевими селянами та відділом поліції; селяни не хотіли видати німецькому комісареві харчів. З огляду на грізну поставу юрби поліція ужила зброї, вбиваючи 3-ох селян.

У німецьких колах твердять, що цей інцидент спровокували агітатори, які прийшли з Литви.

ЧОГО НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ЛИТВИ?

КОВНО. АТЕ. Як говорять у поінформованих колах, шеф литовської делегації, який приїхав з Берліна, заявив премієрові, що Німеччина поставила Литві такі домагання:

1) Німеччина має обіймати 45% литовського вивозу та ввозу;

2) Ціла литовська морська торговля має йти через Мемель;

3) Литва має становити господарське запілля Мемелю. Німці висловили побажання, щоб Литва дальше користувалася промисловими підприємствами, які є у мемельськім краю, а не будувала нових.

Меценат Федір Васькевич.

У статті п. інжиніра Юліяна Мудрака в „Ділі" п. н. „Як поступає санація „Народнього Дому" у Львові" згадано м. ін. про парцеляцію частини маєтности Білка-Костенів, призначеної „Вельможним Феодором Васькевичем на шкільні стипендії, що мали причинитись до зросту й укріплення малоруської народности і лихим силкуванням винародовлення противстануть"... Того майна — сказано далі — згідно з нотаріяльним актом з 30. XI. 1851. р., що його підписав Михайло Куземський за „Народній Дім": „не вільно нікому іному виарендувати ані продати, як тільки руснинови, вірному своїй народности, котрий як такий до восточного віроісповідання признаєся"...

Хто був той Феодор Васькевич, подає Амброзій Андрохович у своїх: Знадібках до історії української палестри, з другої половини XVIII. століття і першої половини XIX. століття в Галичині. Зокрема він подає, що Федір Васькевич був у нас адвокатом у першій половині минулого століття і визначився тим, що дав „Народньому Домові" у Львові села: Білку і Костенів у 1864. році, значить тоді, як уже стояв будинок „Народнього Дому" у Львові при вулиці Рутовського ч. 22.

Далі Андрохович подає, що той адвокат Федір Васькевич помер 30. квітня 1876. року, і покликується на „Слово" з 1864. р. ч. 4, з 1867. р. ч. 89 і з 1876. р. ч. 47.

З того ясно виходить, що той адвокат Федір Васькевич був свідомим нашим громадянином і меценатом відродження українського народу, а про нього вже майже наше українське громадянство забуло. Колиж давав те майно на таку гарну ціль, як стипендії для шк. молоді, то „вельможним" чествували...

З новіших наших меценатів треба згадати: д-ра Теофіля Дембицького, бувшого адвоката в Коломиї, що дав Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові маєтність Белелую (1915. р.) та з найновіших: д-ра Володимира Гуркевича, бувшого адвоката в Самборі, якого мабуть память сучасне громадянство з фундації бойківського музею в Самборі.

Ось так нам не можна забувати тих громадян меценатів, що про нас памятали, бо як про них забудемо, то не прийдуть нові меценати зі своїми записами...

8. V. 1939.

Д-р Кость Левицький.

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ В КУТАХ.

Пишуть нам: Кути місто поділено на 3 виборчі округи. I. жидівська — 6 мандатів, II. польська — 7 мандатів, **III. українська — всього 3 мандати.** Тому, що українці не мали ніяких виглядів на успіх у 2-ох перших округах, зголосили свою листу лише у третій окрузі; жиди порозумілися з поляками і зголосили одну листу в I. і II. виборчій окрузі, з тої причини вибори не відбулися. З українців увійшли до міської ради: Михайло Керницький, ем. проф. гімн., м-р Осип Павлівський, адвокат і Григорій Галицький, міщанин, як радні і 3 заступники: Василь Плавюк, ем. урядовець магістрату, Олександер Гилевич, міщанин та Ілля Полянський, купець.

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ В КАЛУШІ.

Минулої неділі 7. ц. м. відбулися вибори до міської ради в Калуші, де на 5 округ відбулося голосування лише в 4-ох округах, бо в одній (II-ій) уневажнили 2 листи: українську і ППС і вибори в цій окрузі перейшли без голосування. Українські листи залишилися в 4-ох округах: I-ій, III-ій, IV-ій і V-ій. Підчас виборів **українці здобули 5 мандатів** у 2-ох округах: III. і IV. У II-ій окрузі, де уневажнили українську листу, українці втратили певні 3 мандати, бо там живе дуже багато українського населення. В IV-ій окрузі пропав один мандат для українців тому, що недоставало нам 4-ох голосів (у цій окрузі багато наших виборців не вписали взагалі на листу). У IV-ій окрузі доволі багато наших робітників пішли солідарно з польським робітництвом і голосували на ППС., тому там перепав наш кандидат. Поляки здобули 14 мандатів (ОЗН — 8, ППС — 6), жиди — 5. Українськими радними вийшли: А. Аронець, А. Домінкевич, Т. Тимцюрак, Д. Сулима та І. Бабій. У голосуванні взяло участь понад 80% українських виборців. Якби все пішло було якслід, то українці повинні б мати в Калуші 10 радних.

—o—

Українські збігці у Відні.

Пишуть нам з Відня:

Досі перейшло вже через тутешні станиці мабуть коло 3.000 українських збігців з Карпатської України. З кінцем минулого тижня приїхав сюди перший транспорт (44 особи), які були в мадярських концентраційних таборах, і вже відїхав на роботу в глибину Німеччини. Рахують, що через тутешні станиці перейде ще раз стільки збігців, як досі... Український Комітет допомоги збігцям у Відні помагає їм по силам, роздаючи між них білля, взуття, одежу і гроші.

Турецький парлямент ратифікував торговельний договір з Німеччиною.

ЦАРГОРОД, АТЕ. Турецькі народні збори ратифікували торговельний договір з Туреччиною, що його заключено підчас візити мін. Функа в Туреччині.

На основі того договору Німеччина дала Туреччині 10-літню позичку на промислові та військові цілі у висоті 150,000.000 марок.

—o—

Німецькі війська в Італії, італійські в Німеччині

ПОГОЛОСКИ ДОВКОЛА ВІЙСЬКОВОГО СОЮЗУ.

У Льондоні кружляють ріжні здогади про зміст італьо-німецького військового союзу. М. ін. ходить там поголоска, що кілька німецьких бригад буде розміщених навіть підчас мира в Італії, зате така сама скількість італійського війська перебуватиме в Німеччині.

Протиурядова змова в Еквадорі.

КРАЙНЯ ЛІВИЦЯ НАМАГАЛАСЯ ЗАХОПИТИ ВЛАДУ.

КІТО, ПАТ. Викрили змову, якої метою було: повалити теперішнього президента й уряд Еквадору.

Провідником змовників був лідер крайної лівиці полк. Альба; арештовано його разом з 30-ма найблизшими співробітниками.

ЕКВАДОРСЬКИЙ УРЯД НЕ ПРОДАВ ОСТРОВІВ ГАЛЯПАГОС.

При тій нагоді появився урядовий комунікат, який заперечує поголоски — що їх поширили змовники — немов би уряд хотів продати посторонній державі острови Галяпагос. Уряд з цілою силою виступить проти крайних елементів, що намагаються опанувати владу; уряд дав у цій справі відповідні повновласти президентові.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із чітинкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її на свято! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Патьомкін у міністра Бека.

Як подають часописи, заступник наркома закорд. справ Патьомкін відложив свій виїзд з Варшави до 5. год. пополудні, щоб мати змогу перевести розмови з польськими урядовими чинниками. Коло полудня приїхав він до міністерства закорд. справ, де приняв його державний підсекретар Арцішевський, опісля мін. Бек.

Фенцик у вязниці?

У мадярських часописах появилася вістка, що мадярська влада арештувала Пішту Фенцика, якого партію недавно розвязано. Це арештування мабуть становить епільоґ завоювання Карпатської України, коли фенциківські „чорні сорочки" знущалися над українським населенням.

КОЛИ БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРИСТУПИТЬ ДО ПЕРЕГОВОРІВ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Міністр торговлі Стенлі заявив у палаті послів, що Англія готова продовжувати торговельні переговори з Німеччиною, під умовиною, що зменшиться напруження, яке повстало після анексії Чехії та Моравії.

СКАНДИНАВСЬКІ ДЕРЖАВИ НЕ ХОЧУТЬ ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ?

В льондонській пресі появилася вістка, що міністри закордонних справ скандинавських держав, які зібралися на конференцію до Стокгольму, рішили відкинути німецьку пропозицію пакту неагресії.

РОЗМОВА МАРШАЛА БАЛЬБА З ЄГИПЕТСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

КАІРО, ПАТ. Марш. Бальбо відбув півторагодинну розмову з єгипетським премієром. Як говорять, він запевнив його, що Італія ставиться приязно до Єгипту, якому не загрожує італ. залога Лібії.

ОБНИЖКА ОБЕЗПЕЧЕНЬ ВІД РИСКУ ВІЙНИ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Асекураційні товариства обнизили ставки обезпечення кораблів від риску війни, а саме: з 20 на 12,6% від подорожей на Середземне і Балтійське Море; з 10 на 7,6% від подорожей на Атлянтійський Океан; з 40 на 25% від подорожей на Чорне Море.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ КОЛИШНЬОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕМІЄРА ДО ГІТЛЕРА.

Б. французький премієр Тардіє оголосив у пресі отвертий лист до Гітлера; як один з творців версайського миру відповідає він на Гітлерові заміти проти „версайських злочинців". В гострій іронічній формі закидує Далядіє Гітлерові його агресивну політику, звертає увагу на німецьку небезпеку для Франції та закидує англійцям, американцям і деяким французьким політикам, що вони дали Німеччині змогу піднестися з повоєнного упадку.

ЯПОНІЯ НЕ ПРОПОНУВАЛА АНГЛІЇ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

ТОКІО, АТЕ. Японські політичні кола рішуче заперечують вістку, немовби Японія запропонувала невтральність Англії, якщо та остання виречеться союзу з СССР.

—o—

Зі судової залі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

Трибунал львівського окружного суду під проводом д-ра Понуркевича **засудив на 12 років вязниці Ілька Калівошку** за провину з 97, 225, 150, 248 і 191. статті карного кодексу, **Миколу Добрусиння на 3 роки вязниці** за приналежність до ОУН (97. стаття к. к.). Калівошці закинув прокуратор, що він кинув гранату до помешкання Станислава Лисіка.

Боронив проф. д-р В. Старосольський.

Висліди виборів до громадських рад.

У зборівськім повіті.

У днях 6, 8 і 9. травня ц. р. відбулися вибори до громадських рад у волостях Поморяни, Богданівка і Залізці пов. Зборів. Тому, що у згаданих волостях зголошено тільки по одній, компромісовій листі, вибори там не відбулися. У Поморянах на 16 радних є 9 поляків, 2 русинів і 5 українців. В Богданівці на 16 радних є 12 поляків, 2 українців і 2 русинів. У Залізцях на 20 радних 13 поляків і 7 українців. (ПАТ).

У станиславівськім воєвідстві.

На терені станиславівського воєвідства відбулися вибори до 27 міських громадських рад. В Болехові, Долині, Рожнітові, Печеніжині, Косові, Кутах, Делятині, Надвірній, Болшівці, Рогатині, Снятині й Жидачеві виставлено тільки одну компромісову листу, тому там вибори не відбулися.

Голосування відбулося в таких місцевостях: Городенка, в якій вибрано 8 поляків, 9 українців і 7 жидів, в Калуші, в якому вибрано 14 поляків, 5 українців і 5 жидів, в Коломиї — 20 поляків, 1 українця, 10 жидів і 1 німця, в Бурштині 4 поляків, 5 українців і 3 жидів, в Богородчанах 7 поляків, 5 українців, у Станиславові 34 поляків, 14 жидів, у Сколім 12 поляків, і 4 жидів, у Стрию 22 поляків, 2 українців і 8 жидів в Тисьмениці 12 поляків, 4 українців, в Миколаєві 7 поляків, 3 українців і 2 жидів, в Роздолі 8 поляків, 1 українець і 3 жиди та в Журавні 7 поляків, 3 українців і 2 жиди. (ПАТ)

В Самборі.

Тому, що крім компромісової листи польського виборчого бльоку, не вплинула ніяка інша листа, вибори визначені на 14 ц. м. не відбудуться. Предсідник виборчої комісії вже тепер подав склад нової міської ради, до якої ввійшло 13 озонівців, 4 людовців, 3 пепесізців (в тому один жид) і 4 жиди ріжних груп.

—o—

Відгомін декларації скандинавських держав.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Льондонські часописи згідно стверджують, що проголошений учора комунікат про висліди нарад чотирох міністрів скандинавських держав значить у дійсності стільки, що відмовна відповідь на пропозиції Гітлера щодо пакту неаґресії зі скандинавськими державами. Льондонські часописи сподіються, що Норвегія, Швеція та Фінляндія відповідять чемним „ні" на пропозиції Гітлера. Зате Данія, якої ситуація дуже невигідна, може погодитися на жертвувани та Німеччиною пакт неаґресії.

КОМЕНТАРІ ШВЕДСЬКОЇ ПРЕСИ.

Шведська преса подає доволі широкі коментарі до вчорашнього комунікату з нарад чотирох міністрів. Назагал шведська преса підкреслює, що політика скандинавських держав повинна бути невтральна.

„Афтонблядет" пише, що міністри замість говорити про пакт неаґресії, говорили про невтральність і намагалися знайти спільну формулу. Той часопис заповідає, що всі чотири міністри мають відбути ще одну спільну конференцію після того, як їх уряди розглянуть пропозиції.

„Нія Даґліт Алеганда" звертає увагу на те, що тільки одна Данія з уваги на своє ґеоґрафічне положення має причини прийняти німецькі пропозиції, бо вона побільшила свою територію на підставі версайської умови. Інші часописи підкреслюють, що хоч кожна держава буде відповідати окремо на німецькі пропозиції, то в багатьох точках міністри дійшли до спільних поглядів. Нордійська солідарність сьогодні сильніша, як колинебудь. Назагал всі часописи підкреслюють теж окреме становище Данії, яка мабуть заключить з Німеччиною пакт неаґресії.

—o—

Югославянська реґентська пара в Римі.

РИМ, ПАТ. Король Емануїл III приймав сьогодні своїх гостей, югославянського реґента та його дружину сніданням у своїй віллі Савоя. Перед тим кн. Павло зложив вінки на могилі невідомого вояка та в каплиці поляглих фашистів. Перед полуднем король Емануїл прийняв на авдієнції приватній у Квіриналі югославянського міністра закордонних справ Марковича. Міністр Чяно приймав згодом мін. Марковича сніданням у своїй віллі.

Пополудні мін. Маркович зложив візиту Мусолініеві у Венецькій палаті.

Англія радаб дати взаїмні ґарантії Німеччині

На запит посла лейбуристів Мандера, чи була взагалі пропозиція дати Німеччині ґарантії і чи вона відбулася дипльоматичним шляхом, премієр Чемберлен заперечив усі ті поголоски, бо таких пропозицій англійський уряд не дістав від німецького, ні сам з ними не виступав. Одначе, британійський уряд готов розглянути кожну пропозицію щодо виміни взаїмних ґарантій із німецьким урядом.

—o—

Словацький посол у Будапешті.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. Мадярський уряд дав аґреман д-рові Спішякові, адвокатові з Братислави, якого іменовано словацьким послом у Будапешті. Словаки кладуть велике значіння на те навязання дипльоматичних взаємин і підкреслюють, що д-р Спішяк спеціяльно добре надається на становище посла в Будапешті.

ГЕН. БРАВХІЧ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ДЖЕНОВА, ПАТ. Ген. Бравхіч, який відвідав фабричні заведення у Спеції, виїхав у приватному характері до Дженови, в якій оглянув місто та пристань.

Як подають французькі джерела, ген. Бравхіч вертається вже до Німеччини.

ЛИТВА ЗАКЛЮЧИТЬ КОНКОРДАТ З РИМОМ.

КОВНО, ПАТ. Міністр Урбшіс вручив ватиканському шарждаферові у Ковні литовський проект у справі конкордату.

ПОКИЩО НЕМА ПОТВЕРДЖЕНЬ ВІСТКИ ПРО ВИЗД КОРОЛЯ ЕМАНУЇЛА ДО БЕРЛІНА.

РИМ, ПАТ. Закордонні поголоски про відвідини італійського короля в Німеччині не мають покищо потвердження в міродатних кругах.

ВІДВІДИНИ ГЕН. РАШТІКІСА В ПРЕМІЄРА СКЛАДКОВСЬКОГО.

ВАРШАВА, ПАТ. Начальний вожд литовської армії ґен. Раштікіс відвідав сьогодні премієра Складковського.

НАРАДИ В ПРЕЗИДЕНТА МОСЬЦІЦЬКОГО.

ВАРШАВА, 10. 5. ПАТ. Президент Річипосполитої прийняв сьогодні у присутності маршала Сьміглого-Ридза премієра міністрів ґен. Славой Складковського, віцепремієра інж. Е. Квятковського, які реферували теперішні праці уряду.

ЗАСУД НА О. ТАТОМИРА.

САМБІР, ПАТ. Окружний суд засудив о. Юліяна Татомира, пароха Горішнього Лужка, на підставі пар. 187 кк. за „українізування польських прізвищ" на кару 10 місячної безглядної вязниці.

✝ Посмертні згадки.

ПЕТРО СОПОТНИЦЬКИЙ.

Як „Діло" повідомляло вже в хроніці, дня 1. травня ц. р. згинув від кулі бандита **Петро Сопотницький**, учитель у Полоничній, пов. Камінка Струмилова, де працював 17 років. Бл. п. П. Сопотницький походив з нашої дрібної шляхти зі Самбірщини, зі села Сільця, де прийшов на світ у 1897 р. Як здібний хлопчина переборов усі труднощі і в 1918 р. скінчив учительську семинарію в Самборі. В цьому теж повіті дістав того року першу посаду в Новосілчах. У травні 1919 р. його зльокавтували і П. Сопотницький був два роки безробітний. Щойно в 1921 р. дістався на посаду учителя в Соколові, пов. Камінка Струмилова, звідкіля перейшов по році до Полоничної. Там теж віддав усі свої сили не лише на працю у школі, але також на розбудову наших культурно-освітніх та економічних установ. Ні обіцянками авансів ні погрозами не вдалося його залякати та відстрашити від праці для свого народу. Такою простолінійною поведінкою та невтомною діяльністю пок. Сопотницький зєднав собі безмежну любов свого народу і пошану серед неукраїнців. Тому на вістку про його трагічну смерть зійшлися тисячі народу з околиці Полоничної, щоб попрощати свого провідника в останню дорогу. По зворушливих прощальних промовах велитенський здвиг народу під проводом 9-ох священників і під звуки жалібних пісень двох хорів відпровадив домовину з тлінними останками Покійного до границі Полоничної тому, що бл. п. Сопотницького рішила родина поховати в рідному селі Сільці. Похорони в Сільці відбулися 4. ц. м. під проводом 4-ох священників, при численній участи населення зі Сільця та околиці, делеґатів зі Самбора і з Полоничної. Делеґація з Полоничної приїхала під проводом о. пароха В. Демковича й управительки школи п. Е. Білевич. Над могилою попрощали бл. п. Сопотницького ще раз делеґати з Полоничної від своїх товаристз і громамадяства, о. парох Ст. Юзьвяк від родини і громадянства Сільця, управитель школи В. Лазарів від українського учительства, приятелів і знайомих. Нехай рідна земля буде Йому пером!

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліґи були завжди справжньою спортовою сензацією. І цього року стріча України з Гасмонеєю заповідається якнайкраще, бо Україна буде намагатися виграти стрічу, щоб таким чином скріпити свої дані на мистецтво. Гасмонея дістала тепер кількох нових грачів і буде справді грізною дружиною. Автім Гасмонея до України все грає д. добре. Ці змагання відбудуться на грищі Погоні, в год. 12. вполудне. В год. 10.15 рано відбудеться передметч за мистецтво А-кляси **Україна 1Б — Гасмонея 1Б.**

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СТАНИСЛ. ОКРУГИ.

Мин. середи станув У. С. Т. „Луг" Товмач до змагань з переможцем змагань Юнак—Гасмонея (2:1). Юнак був більше, як певний, що він піде до чергової рунди. Та на зеленій мураві стріча **Луг—Юнак** закінчилася на 0:0. Згідно з правильником на випадок ремісу — обі дружини стріляли по три карні. Юнак стрілив два, Луг (Мериндa) теж два. Про першенство Лугу рішив жереб. Луг виступив у звичайному складі. Найкраще випав Штіґлян на воротах та Лесюк на сер. помочі. Дуже слабо грали обида лучники (Стельмах і Крупа) і тому лиш Луг не вирішив відразу змагань у свою користь. Судив п. Ватенберг, як звичайно, д. добре. В черговій рунді буде змагатися Луг з Б-кл. Адміроєю у Станиславові. Б. Л.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ „ОРЛІВ".

У неділю 7. ц. м. відбулися на грищі „Орлів" при пл. св. Юра легкоатлетичні змагання, між кружками „Орлів" ім. Яр. Осьмомисла (Пасічна) і М. Голубця (Юр).

Висліди змагань такі:

Біг 60 м: Мартин (Юр) і Семенко (Пас.) 9 сек., Козоріс (Юр) і Криса (Пас.) 9.1 сек.

Біг 1.500 м: 1) Яцура (Пас.) 5:21, 2) Козоріс (Юр) 5:30, 3) Синенко, 4) Мосс.

Мет диском: 1) Волянський (Юр) 29,22 м., 2) Яцура (Пас.) 17 м.

Стусан кулею: 1) Волянський (Юр) 9,78 м., 2) Чеховський (Пас.) 8,55 м., 3) Олійник 8,03 м.

Скок удовжінь: 1) Волянський (Юр) 4,82 м., 2) Олійник (Пас.) 4,50 м., 3) Мінько (Юр) 4,47 м.

НАКОЛЕСНИКИ ЗОРІ УВАГА!

Внутрішньо клюбові змагання наколесників С. Т. „Зоря" відбудуться в дні 14. ц. м. в год. 9.30 рано на трасі Львів—Янів—Львів. Збірка наколесників в год. 8.30 рано в домівці Т-ва.

Жіноча сторінка.

Навчіть свою дитину, щоб уміла сама себе обслужити.

Багато мам нарікає на велику самостійність дітей. Може в деяких випадках деякі діти бувають за самостійні та надто самопевні. Та більша самостійність дітей була б назагал дуже побажана. Не тільки дома, де мама скаче коло дітей, де їм не вільно нічого самим сягнути та де їх всі обслуговують. Вчительки і учителі перших кляс могли б дещо про те сказати, які несамостійні, незграбні, а навіть у деяких випадках цілком незарадні діти приходять до школи і чого там треба їх учити, хоча [illegible] дрібнички діти в 6-ому році життя вже давно повинні знати. Деякі діти не вміють собі навіть шнурівки при черевиках завязати, штанця розпінати і взагалі самим собі порадити. Чи не повинна мама такої нездари за це соромитися.

Кожна мама повинна усвідомити собі, що своїй дитині не помагає, коли відганяє ту дитину від праці, коли не дозволяє, щоб дитина сама собі послужила. Вона не сміє думати собі, що тільки вона зуміє свого мізинчика добре убрати та обути, що без неї він пішов би до школи з шапочкою криво убраною і зі схопаним волосячком. А навіть якби так було, то нехай його напімне, нехай йому покаже як то має зробити. Якщо дитина зробить нині та завтра знову зле те саме, то це прояв недбальства і тут мама повинна подбати, щоб відучити дитину від неохайности чи лінощів. Якщо вона не зробить, чи то з надміру любови, чи може тому, щоб не хвилюватися його незграбністю, то дитина привикне до її праці та вважатиме, що це обовязок мамин. Мама миє волосся, зачісує, насаджує шапочку — і робить це навіть і тоді, як дівчина сягає вже мамі по рамена а хлопець далі такий як батько.

Минають роки! Панні вже час заміж виходити, але мама все ще складає за донею розкидані суконки чи черевики, пере й цирує панчохи чи пришиває ґудзики. Нераз, правда при цьому нервується за ту роботу, але донечка того сама не робить і робити не буде. Зрештою навіщо мала б це робити, коли за неї зробить це мама? Навіть син, перед відходом назустріч, іде до мами, щоб йому завязала краватку, принесла капелюх, подала чисту хустину з шафи, черевики, білля — все. Бідна мама зайнята лише тим, що мусить бігати та дітям послугувати. Часто вона не годиться з цим і дорікає дітям — але це вже запізно. Вже і слухати не хотять, що це повинні вони самі робити. І так те, що колись мама для діточок робила з великою охотою, стає для неї тягарем. Та мама не піде за дітьми ціле життя, щоби за ними все прятати і дбати про їх вигоди. Стаючи „самостійними" розпещені діти почувають себе покривдженими, коли їм ніхто не помагає.

Навіть там, де є в родині домашня помічниця, дбайте, щоб дитина не використовувала її послуг. Не дозвольте, щоб дитина зачасто кликала домашню помічницю до дрібних послуг як нпр. піднести речі, що впали, подати води, відшукати частину одягу, яку десь кинули. Домашня помічниця не на те, щоб послугувала вашій дитині, але на те, щоб помагала вам. Хто вічно рахує на чужу поміч — не шанує чужої праці і сам до неї не звикає.

Дарка.

Робімо запаси харчів.

Буде, не буде?... Це питання, що сьогодні [illegible] всіх, що не дає спокою неодній пильній господині.

Декто звертає вже увагу на те, щоби робити ріжні запаси, а також зявляються і ріжні [illegible] про те, що треба зробити такі чи інші запаси ріжних продуктів, вугілля та іншого.

Т-во „Пань дому" (польське) улаштувало [illegible] спеціяльні курси, на яких викладають, як переховувати ріжні харчеві продукти, забезпечувати їх проти газів та інших небезпек. Серед українок ще не чуємо, щоб хтось такі курси улаштував, але думаємо, що таки може якесь наше Т-во до того візьметься, бо чи „буде чи не буде", а знати ніколи не зашкодить.

Та покищо робім власними силами і без [illegible] знання те, що зробити можемо.

Хай кожна дбайлива господиня подбає про те, щоб розчислити кілько і яких продуктів її родина зуживає на короткий час, скажім на два тижні і хай собі такий запас зробить. Очевидно, що в міру того, як такі запаси зуживаються, господиня буде їх все доповнювати. [illegible] цукор, чай, докуповуватимемо [illegible] те, що зуживаємо, щоб той наш „залізний" запас все був незмінний, але рівночасно і відсвіжувався.

[illegible] запаси переховуватимемо так, що [illegible] де які маємо в хаті бляшані коробки, скляні слоїки, фляшки, ріжні пуделка тощо [illegible] посипаємо те, що може бути більш [illegible] герметично запаковане: чай, каву, [illegible] ріжне коріння, какао, чоколяду. Коли [illegible] буде ті пушки забезпечити перед шкідливими газами то залішимо їх ще цельофаном [illegible] пергамінового паперу. Слоїки, [illegible] не замикаються спеціяльними герметичними накривками, завяжемо щільно целофановим папером, змочуючи краї перевазки водою, щоб щільно прилягали. У слоїках [illegible] переховувати ріжні крупи, сушені [illegible]. Муку найліпше таки переховувати [illegible] і треба її дуже часто переглядати, [illegible] та перевітрювати, щоб не завелися в ній чи хробаки. Необхідно зробити [illegible] з яких рослинні переховувати [illegible], але і смалець добре перетоплений [illegible] чи склянім начинню витри[illegible].

[illegible] зробити собі спеціяльну пачку з [illegible], в якій будемо переховувати [illegible] харчів. Така деревляна [illegible] паперов зсередини, а лякерована чи політурована зверху, може бути добрим схоронищем, коли в часі газової атаки прикриємо її щільно вогким коцом.

Добре також мати запас ріжних овочевих соків. Ось уже небаром зявляться ріжні ягоди та овочі і в міцно закоркованих пляшках можемо переховувати їх дуже довго навіть роками. Якщо вже сьогодні хочемо такі запаси зробити, то маємо цитрини і помаранчі, що їх сік добре приготований зробить нам неодну послугу.

Памятаймо і про мед, що має багато лікувальної сили, а переховати його у скляних слоїках чи пляшках зовсім не трудно.

Треба теж мати запаси сушеної городовини, або навіть готових консервів для зуп.

Достатній запас палива ніколи ще і нікому не зашкодив, а з переховом його у пивниці вже хіба клопоту найменше, аби тільки був міцний замок чи колодка.

Роблячи такі запаси, не треба зараз думати про те, що ось, мовляв, є якась загроза і не треба створювати тим якоїсь паніки, але треба памятати мудру приповідку, що „Запас біди не чинить".

Спокійна.

З чужого жіночого світу.

В Англії. Професорка манчестерського університету панна Попе, одержала диплом доктора „гоноріс кавза" Академії в Бордо. Вручення цього диплому відбулось дуже врочисто в прияві ректора, а дістала його панна Попе за особливі заслуги при поширюванні знання французької мови в Англії.

*

Англійські жінки осягли нове право бути адміністраційними урядничками в міністерствах доміній і кольоній. Таксамо появився розпорядок міністра шляхів, де зазначено, що інжинірами при будівлі шляхів можуть бути і жінки, хоч досі ще в Англії при цих працях жінок не було. Таксамо і при машинах, що працюють при будові доріг, можуть бути жінки інжинірами.

*

Ґенеральними Інспекторами Освіти у стейтах Кольорадо і Новім Мексику визначено жінок.

*

У Туреччині. До парляменту по останніх виборах увійшло чотирнадцять жінок послів.

Злучені Держави Америки. По останніх виборах до парляменту ввійшло чотири жінки, з яких три: пані Едита Нурс Рожер, пані Марі Т. Нортон і пані Кароліна О'Дей були вже попередньо в парляменті, а панію Джессі Суммер, суддя з Мільфорд, вибрано поперше. До сенату входить лиш одна жінка — пані Гатті В. Каравай.

*

У Швеції. Панну Керстин Геселґрен вибрано віцепрезиденткою Другої Правничої Комісії. Це становище у Швеції вперше повірене жінці.

*

У Норвеґії. В інституті в Осльо катедру психольоґії займає жінка-лікар д-р Кірстен Утгайм Товеруд знана вчена.

Балачки про моду.

ПЛАЩ, СУКОНКА, КАПЕЛЮХ.

Щоб бути дійсно елеґантною не вистачає лише мати гарну і добре вшиту суконку, плащ чи костюм. Доповнити їх треба також торбинкою, рукавичками, черевиками а вже найголовніше капелюхом. Нема нічого прикрішого, як до пополудневої суконки — спортовий капелюх, або до спортового плаща чи костюму широкий капелюх з квітами чи іншими оздобами.

Цього сезону особливо тяжко дібрати відповідний капелюх до відповідної суконки чи плаща. Більшість з нас зрештою не може дозволити собі мати до кожної суконки капелюх, до костюму знову інший, а до плаща ще інший. Дотого цьогорічні фантазійні капелюхи з їх сорочками на „чубку" дуже мало надаються до модних широких спортових плащів, а тому на вулицях Львова можна побачити нераз прекумедні комбінації: широкий плащ, до нього соломковий капелюх дуже фантазійного фасону, ще й прибраний цикляменовими синіми чи рожевими квітами. Або ось такий ясний плащ з великими кишенями, спортовим піднесеним коміром, великими ґудзиками, а на голові малесенький тарільчик, прикріплений на потилиці стяжкою, і рясно оздоблений на кінчику квітами (чомусь квіти цього року обовязково пнуться нам на ніс). Коли дивишся на таку елеґантну паню ззаду, то ця дисгармонія одної частини туалети з другою особливо вражає.

Щож робити, коли мода так наказує і дає рівночасно спортовий плащ, фантазійний капелюшок з квітами, анґлійський костюм та широкі кльошові чи плісовані прегарні спіднички?

Треба взяти приклад від тих, що моду творять і вибираючи фасон плаща чи суконки рівночасно підрахувати і свої фінанси чи нам вистачить на два-три ріжні капелюхи. Коли так, то справа очевидно легко буде залагоджена, бо доберемо собі напевно до кожного плаща чи суконки прегарні моделі капелюшків з наймоднішими оздобами, а коли ні то вже зречімося чогось одного і пристосуємо нашу суконку стилем до плаща, чи костюму. А коли ми уважно приглянемось до цьогорічних фасонів капелюхів у модних журналах, то побачимо, що там до кожного стилю суконки підібраний і відповідний капелюх і він звичайно виглядає дуже модно, але є в ньому щось таке, що саме відповідає тому стилеві, а не іншому, бо поруч з цілими китицями квітів є і прегарні вуальки і ріжнокольорові стяжки серед яких і такий модний цього року цикляменовий займає не останнє місце. Але мусимо звернути увагу й на таку дрібничку, що капелюх з вуалькою до одного фасону суконки має ту вуальку добре зібрану у величезний мотиль на потилиці, при другому фасоні скромно обвиває спортового типу капелюшок, а при суконках пополудневих таємничо обвиває ціле личко.

При кожній модній дрібничці є властиво оте „щось", чого не переступить ніодна дійсно елеґантна жінка, що так ріжнить француженку від інших жінок, які дійсно стежать за модою і хотять бути елеґантними, а таки не можуть цього вповні осягнути. Правдиво елеґантна пані нераз звертає увагу на такі подробиці багато більше уваги ніж на саму туалету, а тому оте „щось" при дуже малих нераз засобах робить із дуже скромної суконки елеґантну туалету, а з дуже коштовної туалети несмачну шмату.

Ось про що не мусимо забувати при цьогосезоновій дуже змінливій моді ріжних частин нашу одягу.

Рита.

НОВИНКИ

12
ТРАВЕНЬ

ПЯТНИЦЯ
Ст. ст. 29. квітня 1939.
Мілетона, 9 мучеників.
Лат. Панкратія.
Сонце: схід — 3.43, захід — 8.58.
Місяць: схід — 1.13, захід — 12.24

Завтра: 13. травня. Субота.
Ст. ст. 30. квітня 1939.
† Якова, ап.
Лат. Серватія.
Сонце: схід — 3.41, захід — 19.00
Місяць: схід — 1.36, захід — 13.27.

—o—

— **Вже появився** у мистецькому виконанні **портрет Іх Ексц. Митрополита Шептицького.** Дохід призначений на будову церкви у Прилбичах — родинному селі Митрополита. Розмір 40×70 цм. Можна набути у всіх книгарнях. Замовляти у В-ві „Рідна Книжка", Львів вул. Тетмайєрська 3. Ціна портрету разом з пересилкою 2.25 зол. — **Комітет будови церкви у Прилбичах.** 988 —10

— **Кімнати у віллі ТОПІЖ-у.** Т-во Письменників і журналістів, як щороку, і тепер просить зголошуватися, хто рефлектував би на кімнати у віллі Т-ва у Камені Довбуша к. Яремча. Вілля прегарно положена, кімнати ясні й вигідні, оплата дуже низька. Першенство мають члени ТОПІЖ-у. Зголошуватись: Іван Дурбак, Львів, Японська 7, „Мета".

— **„Всесвітній Марійський День"** відсвяткують усі Марійські Дружини Львова дня 14. травня ц. р. з такою програмою: 1) Год. 8. спільна Служба Божа всіх Марійських Дружин у храмі св. Юра, що її відправить Всесв. О. Мітрат О. Базюк. 2) Проповідь о. Ір. Назарка ЧСВВ і віднова Марійського приречення. 3) Архиерейське благословення, що його уділить Марійським Дружинам Ексц. Митрополит Андрей. 4) Год. 18 в салі гімназії СС. Василіянок при вул. Длугоша 17 а відбудеться святочна академія, що її влаштовують Марійська Дружина Пань і Студенток.

— **Засідання Комісії Національної Економії і Статитики при НТШ** буде в суботу 13-го травня ц. р. в 18-ій год. у читальні Бібліотеки НТШ. На денному порядку реферати А. Жука: Семітські розрухи в Україні 1902 р. та І. Витановича: В. Будзиновський — Хліборобський страйк у Галичині 1902 р. — **Управа Комісії.**

— **Хто виграв.** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 50.000 зол. на ч. 51549; 25.000 зол. на ч. 3673 78482; 10.000 зол. на ч. 6271 32375 34480 86516 137600; 5.000 зол. на ч. 44997 61334 116818 133943 136232 2.500 зол. на ч. 9223 10769 20929 43161 67211 69301 77535 82123 93840 124849 147362 149355 159132; 2.000 зол. на ч. 10362 10637 17327 21437 25859 43930 49636 85094 103933 112177 132315 132677 168076 160620 164684; 1.000 зол. на ч. 3836 20101 2325 30231 39486 52714 62011 64076 66687 67326 68425 74132 90237 998704 114811 121832 123935 127429 134541 135718 142480 150529 153172.

— **Масові протести векслів.** Польська преса повідомляє, що у квітні ц. р. запротестовано в Лодзі 32.454 векслі на суму 3.575.391 зол. У судовій лодзькій окрузі запротестовано 37.055 векслів на суму 4,064.503 зол.

— **З арешту в Тернополі** вийшли на волю 28. м. м.: В. Береза з Ходачкова Малого, В. Свічар зі Стегниковець, Василь Караванський з Красівки, Роман Марчак з Тернополя, яких поліція арештувала за приналежність до ОУН. — Дня 4. ц. м. вийшли з арешту в Тернополі: Евген Павлусь з Дичкова та Ярослав Охримович.

— **Смерть польського епископа Пшездзецького.** У вівторок 9. ц. м. вечором помер нагло польський підляський епископ Генрих Пшездзецький. Єпископ помер підчас канонічної візитації парохії недалеко Білої Підляської.

— **По 129-ох роках істнування** перестане виходити у Львові з днем 1. липня ц. р. польський щоденник „Ґазета Львовска". Згаданий часопис був увесь час урядовим орґаном. В останніх часах „Ґазета Львовска" була майже зовсім невідома читачам польської преси. „Синдикат польських журналістів" у Львові робить заходи, щоб не допустити до ліквідації того часопису.

— **За напад на** університетську викладову салю підчас відчиту доцента д-ра Шотки засуджено 9-ох обвинувачених на вязницю від ½ до 6 років.

— **Ошуканець у священничих ризах.** Марія Мазуркевичева пізнала в 1932. р. Казимира Врублевського та погодилася вийти за нього заміж. Шлюб дав їм у помешканні мужчина, який прийшов з Врублевським та приніс зі собою ризи. По 6-ох роках Врублевський покинув Мазуркевичеву, — яку за той час представляв як жінку — з дитиною. Щойно тоді виявилося, що „шлюб" дав їй якийсь ошуканець та що подружжя неважне.

— **Львівська хроніка.** У фабриці цукорків „Ґазет" при вул. Паненській вибухла пожежа в пекарні, де згоріла деревляна стінка. Шкода сягає 300 зол. — Марія Покора повідомила поліцію, що її син 11-літній Роман вийшов у понеділок 8. ц. м. до школи і дотепер не вернувся до хати. — При вул. Крашевського напали молоді авантурники, між якими були ученики в гімназійних одностроях, і побили лікаря Карла Шацкера. Раненим лікарем заопікувався хірург.

— **Арештування вбивника.** Як двічі „Діло" вже подавало, під лісом на дорозі з Незнанова до Полоничної згинув у білий день 1. ц. м від револьверової кулі учитель з Полоничної Петро Сопотницький. Вбивника поліція вже арештувала, яким є Степан Гасюк з Незнанова. Він признався до вини, кажучи, що хотів П. Сопотницького ограбити, але не міг цього зробити, бо коні сполошилися і втікли з тілом застріленого на возі. Арештований віддав поліції револьвер „Ґазер" і 5 набоїв.

— **Намагане самогубство жінки Ґершевського.** Минулого тижня закінчився у Варшаві процес проти Юлії Кухарської та її чоловіка адв. Кухарського засудом Кухарської на 15 років вязниці за вбивство свого брата інж. Ґершевського. Одним із головних свідків у цьому процесі була жінка інж. Ґершевського Шарльота, яка домагалася від суду, щоб засудив Кухарських на заплату їй одної золотівки титулом моральних втрат. Суд відкинув її домагання, мотивуючи тим, що до моральних втрат може мати претенсію найближча особа тоді, коли її вяже з убитим не лише шлюб, але також любов і привязання, а тому, що Шарльота покинула інж. Ґершевського, мешкала окремо і до того мала нареченого поручника Качоркевича, не мала ніяких моральних втрат. Ґершевська схвильована таким закінченням процесу намагалася скінчити самогубством у свому помешканні і тому затроїлася вероналем. Одначе лікареві вдалося привернути її до життя. Слідство, що його веде прок. Фірстенберг, виявило, що Ґершевська намагалася скінчити самогубством під впливом психічної депресії і поганих матеріяльних умовин. Недужу перевезли до приватної клініки.

— **Жінки в совітських копальнях.** В останньому часі совіти підготовляють жінок до заступної праці в ріжних ділянках. І так у Донецькому басейні вже обсадили багато становищ жінки, які перейшли спеціяльний вишкіл. Таку саму акцію переводять тепер большевики в найважніших центрах нафтового басейну в Баку, де жінки обсаджують визначні становища. Навіть на полудньово-західнім залізничім шляху жінки виконують у великій мірі заступну службу. Совітська влада привязує до цієї справи велике значіння підкреслюючи, що заступна служба жінок уможливить швидко поставити армію на воєнній стопі.

— **Дві катастрофи в копальнях.** У копальні вугля Садбот у Вестфалії дійшло до вибуху, підчас якого згинуло 3-ох вуглекопів, 27 було ранених. — У копальнях золота Овро Претер дійшло до вибуху, підчас якого згинуло 11 робітників.

— **Перед вибором нових кардиналів.** „Джіорнале д Італія" повідомляє, що папа Пій XII. задумує скликати свою першу консисторію в половині червня ц. р. Тоді виберуть 5 або 6 нових кардиналів.

— **Канц. Гітлер пише далі „Майн Кампф".** Французька преса пише, що канц. Гітлер задумує видати другу частину своєї книжки „Майн Кампф" і збирає вже до неї матеріяли. До Берхтесґаден запрошує канц. Гітлер професорів університету й економістів тому, що у другій частині свого твору задумує обговорити ріжні проблеми.

— **Соті роковини французьких залізниць.** Перед 100. роками вибудували у Франції перші чотири залізничі шляхи: Монпеліє—Соте, Нім—Бокер, Париж—Версай і Мілюз—Тан. Одним з перших подорожніх був відомий французький письменник Віктор Гюго який описав свої враження з першої їзди ось-так: „Я сидів у першому ваґоні. Льокомотива посувалася передімною зі страшним галасом, а великі червоні іскри падали на дерева і горбки. Ми минулися з поїздом, що їхав до Брюсель. Нема нічого страшнішого, як два поїзди в русі, що зі собою минаються".

— **Табори праці в Мемелі.** У трьох місцевостях на території Мемеля створено жіночі табори праці. Учасниць таборів підготовляють до праці підчас жнив.

— **Пошесть ордерів у СССР.** В останніх днях запанувала в СССР „правдива пошесть" з ордерами. Вистане згадати, що „Ізвестія" на трьох сторінках друку подають спис осіб, відзначених совітськими ордерами.

— **Летунська катастрофа у Швеції.** Над військовим летовищем Люнґігед у полудневій Швеції впав з невідомих причин військовий літак і розбився. Двох летунів згинуло.

— **Скандальна афера у Злучених Державах.** Нюйорська преса подає революційні вістки про діяльність ватаги отруйників, що її зліквідувала перед двома тижнями поліція. Слідство виявило, що члени ватаги отроїли 150 осіб. Здогадуються, що число жертв ще збільшиться. Слідство викрило, що члени зліквідованої ватаги займалися теж фальшуванням грошей та вдержували матримоніяльне бюро, кандидати якого вмирали дуже часто неприродньою смертю. Вдови, що при допомозі згаданої ватаги позбувалися своїх чоловіків, мусіли обезпечувати своїх нових чоловіків на високі суми. На випадок їх смерти високі обезпеченеві суми інкасувала ватага. Новою сензацією у згаданій афері є те, що багато важних свідків, яких мали переслухати у звязку з недалеким процесом проти членів ватаги, нагло занедужали.

— **Велитенський страйк вуглекопів у Злучених Державах.** У 26-ох стейтах Злучених Держав на всіх 48 страйкує 600.000 вуглекопів. Страйк викликує щораз то більше схвилювання і доводить до крівавих сутичок між стійками страйкарів і робітниками, які хочуть працювати. До того страйк приносить великі втрати цілому господарському життю Злучених Держав. Минулого понеділка 8. ц. м. відбувалися цілий день наради представників робітництва і працедавців при замкнених дверях, але не довели до ніякої розвязки. Якщо в найближчому часі не дійде до порозуміння з робітниками, власники копалень задумують звернутися до влади з домаганням військової охорони для копалень. През. Рузвельт зажадав пляну ліквідації конфлікту до 24 годин, щоб копальні могли працювати.

— **Катастрофальний стан засівів на Сов. Білоруси.** Совітська влада заскочена катастрофальним станом засівів у Сов Вілоруси. Виявилося, що в деяких районах Витебщини засіяно лише 15 до 64% простору, а решта поля лежить облогом. Побоюються, що московський уряд застосує з цього приводу на Сов. Білоруси нові репресії.

— **Оселі на дні озера.** На території Кірґізької републики в Середущій Азії натрапили водолази на дні озера Ісик-Кул на історичні оселі. Водолази витягнули на беріг декілька предметів щоденного вжитку як збанки, горщики і т. п. На основі дослідів знавців мистецтва стверджено, що знайдені предмети й оселі походять з VII., IX., та XIV. віку і знайшлися під водою тому, що обсунулися береги озера.

— **Новий підручник комуністичної пропаганди.** У звязку з загостренням міжнародного положення появився заходом совітських військових кол новий підручник комуністичної пропаґанди для червоної армії в міліоновім накладі. В підручнику передруковано важніші уступи з творів Леніна, підібрані до теперішньої хвилини, статті провідника союзу безбожників Губельмана-Ярославського та статті головних совітських публіцистів. Підручник подає напрямні комунітичної пропаґанди совітського уряду в червоній армії. В підручнику підкреслено яскраво виступи Леніна проти Німеччини.

— **Залізнича катастрофа в Англії.** Недалеко стації Моттервел вискочила з рейок льокомотива особового поїзду. Підчас катастрофи 16 осіб було ранених, з того 2 важко.

— **Таємна пожежа магазину з воєнних матеріялом.** У складах воєнного матеріялу в Чівел під Нотінґгем в Анґлії вибухла страшна пожежа, що знищила склади. Причина пожежі невідома.

— **„Карієра" мін. Шмідта.** Останній міністр закордонних справ Австрії Ґвідо Шмідт став шефом експортового відділу гут ім. Г. Ґерінґа в б. Австрії.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „КОХАНИЙ".

Історія химерного маляра і талановитої артистки, що знайомляться на одному кораблі, у повороті до Ню Йорку. Він — легкодух, що любить веселе життя і занедбує свій талант, — вона теж веде легке життя і не знала ніколи глибшого почування. Заки вони причалили до берега, вони пообіцяли собі, що рівно за 6 місяців зустрінуться на шпилі найвищої будівлі у Ню Йорку. Цей час їм потрібний, щоб перевірити своє серце, чи їх почування не ослабнуть. У пристані чекає на маляра його наречена, на артистку приятель. Від цієї хвилини пара, що познайомилася на кораблі, житиме тільки своїм почуванням і думкою про свою зустріч. Пів року пізніше, коли артистка у надмірі щастя спішитиме на умовлене місце — вона не дійде до нього; її „коханий" чекатиме на неї надаремне до півночі. Він і не буде знати, яка причина того, що вона не дотримала слова. Уся фільма дає зразок рідкої саможертви у коханні. Шарль Боає та Ірина Дан дають зворушливі сцени своєю грою повною нюансів. Це більше чисто психольогічна песа, ніж фільма, високодраматична, але і з геппі-ендом.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Травень-Май.

Дуже швидко хапаємо кожну мовну новинку, навіть не роздумуючи, що вона за одна, звідки і — головне — чи що варта. А ще головніше: не думаємо про консеквенції.

Хто його знає, може з Риму до нас, а може від нас до Риму дісталося слово: май. Зрештою — байдуже. Зате не байдуже, що від цього слова пішло багато інших слів, як від батька діти, а там і внуки та правнуки.

„Маїти", „замаїтися, „маївка", „маєва нічка", „май-розмай", а навіть... хочби й симпатичне „маюфес".

Аж ось одного повоєнного дня, в однім повоєннім календарі появилося слово „травень". Не було ні дискусії, ні арґументів „за", ні навіть одного малого засідання, люди прочитали і почали собі так писати. І май зник з українського овиду як дим, як неодна партія, як неодин політик чи письменник.

Зате не зникли діти і внуки мая, а далі товчуться по українськім світі.

— Що ви нині так хату замаїли? — питають дальше як питалися тому ...касот літ.

— Замаїлася дівчина квітками і пішла на село! — оповідав мені хтось недавно, вже здається в травні.

— Йдете нині на маївку?

— Не можу, бо маю роботу.

„Маєва нічка леготом дише" — [illegible]ся в одній пісні.

І так далі і так далі, аж до:

— Прошу мені дати „маюфес", — як замовляють часто в ресторані.

Коли май засуджений у нас на вигнання, то на честь його наслідника треба було б перезвати і всіх нащадків попередника

Отже:

— Що ви так нині хату затравили?

— Затравилась дівчина...

— Йдете нині на травнівку?

А вкінці:

— Прошу мені дати „травюфес"!

Тоді буде якийсь порядок.

Не перечу: в кожній мові завмирають час до часу слова і нема потреби їх воскрешати. Але чи не добиваємо ми часом ще живі, а то й зовсім здорові слова?!..

Добили слово „прочий", а на його місце поставили милозвучного ґермана: „решта", „зрештою", „врешті"... Добили недавно „многий", а множити, множина, многолюдний ще блукає і здається втримається при житті.

Останніми часами почали бити довбнею по голові другий відмінок при переченні. Кожному з нас каже вухо і нарід: „Я не маю охоти", „я не брав завдатку", „я не їв сливок" і т. д.

А тимчасом читаю в однім часописі:

„На запити журналістів, чому найменше являється літературних фільмів, Цуккор відказав:

Публика бажає радше акцію, чим діяльоґ, проте практична лінія фільми продовж десяти років, майже не змінила свій напрямок."

Смертельні гріхи проти другого відмінка так ревуть, що за їх ревом нечутно голосіння інших похибок зібраних у цьому реченні.

А все це любов до мовних новинок, зловлених у діраве галицьке сито.

Вертаючись до травня можу ще одно сказати:

Він має одну перевагу над маєм. Люди хорі на шлунок запевняють мене, що в тім місяці ліпше травлять.

Галактіон Чіпка.

ДОПИСИ.

ЗАЛІЩИКИ.

Кружок „Рідної Школи" в Заліщиках улаштував дня 30. IV. ц. р. в салі Народнього Дому дитячий концерт у честь Шевченка. Свято почалося „Заповітом", що його відспівав дитячий хор. На дальші точки програми, яку виконали учні й учениці державної місцевої вселюдної школи за дозволом дирекції, складалися: вступне слово (виголосив Штень Омелян, уч. VI. кл.), реферат (Косован Володимир, уч. VI. кл.), деклямації: Ти хлопцем був убогим (збірна деклямація), Тарас Шевченко (Ковчак Анна, уч. IV. кл.), Пророк України (Юрійчук Антоніна, уч. V. кл.). На роковини Шевченка (Юрійчук Анна, уч. V. кл.). Гейже Тарасе (Кра[illegible] Оля, уч. IV. кл.), Найкращий син України (Романко Василь, уч. VII. кл.), Наша Галя і Маруся (декл. мала дівчинка Савчук Дануся). Деклямації переплітали точки дитячого хору: Ой у полі могила, Вечір, В [illegible], Про зруйнування Січі, Батьківська Земле. Всі точки програми виконано дбайливо. З признанням треба підкреслити, що це заслуга диригента п. Володимира [illegible] і зокрема п. Китика Методія, який вишколив деклямації. На закінчення свята виставлено сценічну картину в 1 дії: Казка про хлопчика Тараска. Свято пройшло взагалі з гарним успіхом і присутні винесли з нього якнайкращі враження. Публики на святі було цим разом несподівано багато. Саля була прибрана скромно, але дбайливо.

Кружок „Союзу Українок" у Добровлянах, який належить до рухливіших у повіті, уладив 30. 4. ц. р. спільне свячене, що відбулося в гарно прибраній салі місцевої читальні „Просвіти" при участи коло 200 осіб місцевого громадянства та 2 священиків і кільканадцяти представників повітових установ із Заліщик. Принесені дари поблагословив о. Р. Добрянський, який при цій нагоді виголосив настроєву промову релігійного змісту і поділився є присутніми свяченим яйцем. Від повітових установ промовив д-р В. Вовк, який підкреслив значіння згідливої та творчої громадянської співпраці в кожній ділянці нашого збірного життя. Веселу і щиру гутірку присутних переплітали гарні народні деклямації місцевої дітвори та співи учасників свята. Настрій був радісний і святочний, повний щирости та сердечности великої рідні. Гідне уваги й те, що членки „С. У." як аранжерки цього свята вив'язались найкраще зі своїх завдань. Вони все потрібне обдумали заздалегідь і зробили вчас, словом — своєю справністю дали всім добрий приклад і це справляло гостям велику приємність. Присутні на святі зложили добровільними датками поважний дар для „Рідної Школи".

ТОВМАЧ.

З життя Хотимира. Хотимир — це щось у роді містечка, але це радше велике село з назвою містечка. Є в ньому коло 400 українських господарств з 2.500 душ. Виглядало б, що небагато, що така горстка людей не зуміє доконати чогось, що на неї зверне увагу не тільки Товмача, але й цілого повіту. Сказало собі наше село: Ану, друзі, покажім Товмачеві, хто скоріше збудує „Народній Дім"; вони в місті, чи ми тут, у селі? І взялись до роботи. Створили комітет, до якого вибрано найчільніших громадян, як Фенюка Миколая, Буртника Василя, Фенюка Миколу, Кіта Миколу, Родина Онуфрія, Шавйку Семена, Йопу Федора, Семена Федора, Попу Дмитра, Братуна Онуфрія, Семена Гриця, Притулу Михайла й інших. Комітет [illegible] скоро про плани, що їх виготовив інж. Гринів і Хотимир взявся до праці. Будинок мав коштувати [illegible] зол., що на 2.500 мешканців є хіба велитенською сумою. Знайшлись громадяни, що жертвували більші квоти (як от Кіт Микола 50 дол.), а в Канаді, в Торонті, завязався комітет хотимирців, що вже прислав на цю ціль коло 3.000 дол. Згадати треба, що у проводі хотимирців у Торонті стояли Дм. Николяк, Дм. Буртник, Кіт М., Гр. Ґерула й інші. Поміч еміґрантів з далекої Канади заслуговує на найбільше признання й наслідування: кілько то людей таки тут, у Галичині, марнує гроші без найменшої користи для себе і рідного громадянства! Майбутній „Нар. Дім", що чекає вже на покриття, представлятиметься імпозантно. Буде в ньому театральна саля довжини 24 м. і 14 м. ширини та 6 м. висоти. Крім того буде там ще 8 саль, в яких приміщяться всі місцеві установи. (Неодно місто хотіло б мати такий „Нар. Дім". Згадати ще треба, що „Нар. Дім" — це власність усіх громадян, а не якоїсь одної установи. Будують його всі (з добровільних датків) під проводом майстра Чаплинського. Фахові ради час до часу дає К. І. Р. Цілому Хотимирові, всім тим, що хочби невеличкою лептою причиняються до поставлення будинку, належиться горяче признання. Слава вам хотимирці за те, що даєте такий великий доказ жертвенности!

З життя Рідної Школи. Мин. неділі відбулись Загальні Збори Повітового Кружка Р. Ш. з правами Повіт. Союзу. На 44 кружки в повіті було заступлених 16 (де решта?). Присутних було 35 осіб, переважно селяни. Місцевих інтеліґентів мало. Збори велись у дуже діловому настрою, виявили повне зрозуміння завдань Р. Ш. та її ідеольоґії у присутних і додали новій Старшині сил до важкої праці. Зборами проводив м-р А. Ґудзь. По принятті протоколу з попередніх Зборів здавав звіт організатор п. П. Фединшин. З обширного звіту і праці кружка за час 19. III. 1938 до 24. III. 1939 довідалися присутні, що до округи ділання Пов. Кр. Р. Ш. в Товмачі належать три судові области, а саме: товмацька, отинійська й тисьменицька. Всіх кружків є 44, у чому 41 сільських і 3 міські. Поодиноко на кожний судовий повіт припадає: 1) Товмаччина 24 — 1 міський і 23 сільські; 2) Отинійщина 11 — 1 міський і 10 сільських; 3) Тисьменетчина 9 — 1 міський і 8 сільських. Діяльність усіх тих кружків слаба, в деяких селах вони ледви клигають. Найкраще ілюструє поганий стан рідношкільний у повіті членство. І так на 72.540 населення (за статистикою з р. 1939) у списках членів Р. Ш. фіґурує лише 1.500 членів. Отже менш-більш 1 член на 50 осіб населення. З цього добре видно, що зацікавлення рідношкільною справою в повіті таке само, як і в самому Товмачі, зн. д. слабе. І якуж відповідь можна дати делеґатам, коли вони питають, чому на салі нема отих „паничів" і „панянок", що по світі (читай: товмацьких вулицях) без ціли швендаються, чому нема старшого громадянства? Та щоб бути справедливими, треба згадати і про те, що й у Товмаччині є кружки, які стоять на висоті своїх завдань. Це кружки Р. Ш. в Рошневі, Олеші, Винограді Л[illegible]ному, Грушці й Отинії; поволі долучуються до них ще кружки в Боришках? і Надорожній. Касовий звіт виказав д. слабу жертвенність кружків. Треба тямити, що Товмаччина — це одна з багатих наших околиць, тому тут жертвенність сама-собою повинна бути більша, як деінде. Та дійсність виглядає не так. Приходи кружка за час від 19. III. 1938 до 24. III. ц. р. дали лодви 1250.99 зол. Тяжко повірити, що писанка в 1938 р. дала лише 215.15 зол., добровільні датки з коляди лише 295.85 зол., свічки лише 272.56 зол. і т. д. Після звіту розвинулась кількагодинна дискусія, що дала дуже багато вказівок майбутній Старшині, яку вибрано (по признанні уступаючій Старшині абсолюторії) у складі: голова д-р Ст. Конюшик, заст. голови м-р А. Ґудзь, секретар п. М. Остап, скарбник дир. О. Катамай, бібліотекар п. А. Богайчуківна, пп. Кузишин М. і Кузьмин Б. — члени; заступники: пп. Семенюк Ю., Куцук Ос. і Царук М. До Контр. Комісії увійшли: дир. В. Остап, п. І. Лошнівна і п. Н. Пісак, заступники пп. О. Гуцій і В. Кабан. Віримо, що новозибраній Старшині вдасться повести живу діяльність, яка витягне Товмаччину з вигідного сну. Дрімати в безділлі в нинішніх часах можуть лише люди бездумні.

Б. Л.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ДЗВОНИ. Літературно-науковий місячник. 9-ий рік видання. Ч. 4. Квітень 1939. Львів. Зміст: Б. Лепкий: Наш Великдень. — Р. М.: дю Гар: Смерть батька. — О. Ольшенко-Вільха: Нескінчена соната. — В. Майданський: Жінка-труна. — А. Животко: Мовна боротьба в пресі Карпатської України. — О. Чернова: Зореслав. — До жидівського питання. — Рецензії. — З преси і журналів. — Нові книжки.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Львів, Квітень 1939. Ч. 4. Річ XXXIV. Стор. 121—160 + Проповіди — безплатний додаток до „Ниви" ч. 4. 1939, стор. 49—64. — Зміст: о. О. Квіт: Працюймо в Христовій любові. — М-р Б. Казимира: Станово-корпоративний лад. — Ю. Яр. Бабій: Калуський деканат тому двісті літ назад. — О. д-р В. Фиголь: Кілька актуальних питань про братства тверезости. — Редакція: Замісць відповіди на один лист. — О. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: Знамение архипастирське послання. — Обсерватор: Обрядова сторінка. — Всячина.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік IV. Ч. 5. Травень 1939. Львів. Зміст: о. Р. С.: Проповідь на Пр. Вознесення Господнього. — о. Ол. Кореневич: Проп. на Нед. св. Отців. — о. Вол. Рабій: Пров. на Празн. Зіслання св. Духа. — Катехизи для III. кл. всел. шкіл (на травень). — о. В. Попадюк: Х. наука в честь Пр. Д. Марії (на міс. травень). — о. В. Попадюк: XI. наука в честь Пр. Д. Марії. — Четверта стопа на наука для дівчат. — о. П. Дзедзик: Конференції про суспільне питання. — Приклади для проповідей і катехиз. — о. П. Дзедзик: Через обнову проповідництва до обнови християнського життя. — Рецензії. — Бібліографія.

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Четвер 11. 5. год. 8. „Оборона Ксантиппи".

Пятниця 12. 5. вистави нема.

Субота 13. 5. год. 8. „Субретка" — прем.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 11. 5. год. 8. Вечір Гумору Л. Вараїча.

Пятниця 12. 5. і субота 13. 5. вистави нема.

Український хор Дмитра Котка. 16. V. Львів. Саля кінотеатру „Атлянтік". Початок в год. 8.15 веч. Білети вже можна набути в „Народній Торговлі", Ринок 36.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТУСТАНОВИЧІ:
11. V. Дай серцю волю.
12. V. Пісня Бескиду.
13. V. Гетьман Полуботок.
14. V. Невольник.
15. V. За молдавський престіл

БОРИСЛАВ:
16. V. Дай серцю волю.
17. V. Пісня Бескиду.

МРАЗНИЦЯ:
18. V. Мати Наймичка.
19. V. Гетьман Полуботок.

СХІДНИЦЯ:
20. V. Дай серцю волю.
21. V. Невольник.
22. V. Мати Наймичка.
23. V. Пісня Бескиду.

Український Театр ім. Котляревського

РАДЕХІВ:
11. 5. Найвірніший чоловік.
12. 5. Цариця Грузії.
14. 5. Зоря над Почаєвом.

КІНА.

АМПІР: „Юрба шаліє" (Роберт Тайльор).

АПОЛЬО: „Шарлятан" (Борис Карлоє).

АТЛЯНТИК: „Невидна суперниця".

БАЙКА: „Наступ на світанку", „Пан з Відня".

БАЛТИК: „Острів засуджених", „Блакитна загога".

ВАНДА: „Ікс 27" і „Парижанка".

ГРАЖИНА: „Виновник".

ЕВРОПА: „Панна Ева".

КАСІНО: „Коханий" в гол. ролі Чарльз Боєр і Ірина Дан.

КОПЕРНИК: „Панни на відданні" (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Веселий чура", „Життєві переживання прокуратора".

МЕТРО: „З любови: недостаточно" і „Замок таємниць".

МІРАЖ: „Люди за мрякою".

МУЗА: „Бравура".

ПАЛЯС: „Волоцюги" (Шенко й Тонько).

ПАКС: „Дон Кіхот" (Шаляпін)

ПАТРІЯ: „8 панів із Оксфорду" („Моя маленька").

РАЙ: „Границя".

РІЯЛЬТО: „Вони дві та мужчина".

РОКСІ: „Тінь Шангаю" та додатки.

СВІТ: „Жінки над проваллям" і „Малий моряк".

СВЯТОВИД: „Рік 1914", „Веселка" Діснея.

СТИЛЕВЕ: „Вередене життя" та ревія.

ТОН: „Чортівська ескадра", „Секретарка її чоловіка".

УТІХА: „Щаслива 13-ка" та ревія.

ХИМЕРА: „Студент із Праги".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Серед індіян Південної Америки"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Раніщній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., Раніщні вістки, 11.00 „Шопенів концерт у Парижі" муз. поранок для молоди. шкіл, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молодю, 15.15 Клопоти та ради; Шукаю літнища, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Сільські кооперативи у боротьбі за кращу будуччину села, гутірка для ліцеальної молоді, 16.40 Орх., 17.10 „Голяндія у будень", 17.20 Звичайна воскова комірка, 17.30 Оперові арії у вик. Евг. Мосаковського, у супр. форт., 18.00 Трансм. зі Стокгольму, Концерт присвячений творчости Г. Альфвена, 18.30 Серед рибалок, літер.-муз. авд.; поезії, пісні, 17.00 Концерт, орх., спів, 20.00 Гутірка для села про маршала Пілсудського, 20.15 Популярний концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шуберт: Смичковий квартет д-моль 21.40 „Смерть Баторія" фрагм. із книжки Міклаша Каляя, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Трансм. з життя, 22.25 Фільм. огляд, 22.35 Фрагм. повісти, переклади, поезії, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт симф. орх., Штомпка, форт.

ПЯТНИЦЯ, 12. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Раніщній денник, 7.15 Із Виленщини, словно-муз. авд. у вик. орх. і міш. хору, 8.00 Для шкіл: Роковини, 8.10 Година господині: Життя великих людей, популярна музика з пл., Лицарська рапсодія у вик. рецитаторів і хорів, 9.55 У 4-ті роковини смерти Я. Пілсудського, 11.00 Для шкіл: Як маршал Пілсудський вів Польщу до величі, 11.25 Шопенові твори у виконанні В. Малцужинського, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 15.00 Для молоді, 15.20 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Господарські вістки, 16.20 Концерт солістів: мецосопран, скр., форт., 17.05 Поляки та чужинці про Пілсудського, 17.25 Квартетові мініятури, 18.00 Авд.: Крипта під вежею Срібних Дзвонів, 18.20 Концерт симф. орх., 19.00 Промова ген. Сосновського, 19.15 Концерт, органи, віол., арфа, 19.50 Звуковий репортаж, 20.10 Веч. денник, 20.20 Ост. верблі, 20.40 У годину смерти, 21.00 Я. Козловський: „Реквієм" у вик. симф. орх., сопран, тенор, мецосопран, баритон, 22.00 Поетична авдиція, 22.25 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

СУБОТА, 12. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Раніщній денник, 7.15 Музика з пл., 8.50 Раніщні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: Про ведмежий танок, 15.30 Сальонова орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Авдиція, 16.38 Форт. твори, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, авд.; гутірка для молоді: Водні шляхи у Польщі, 19.15 Розр. концерт: орх., скрипка, пісні, саксофон, 19.40 Танки та пісні, орх., хор., 20.00 Природні та штучні рої, 20.20 Трансм. зі Швайцарії: Швайцарська народня музика, альт, тенор, гітара, хор, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт, орх., пісеньки, гітари, гумор, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Концерт солістів, 19.15 Смичк. квартет, БУДАПЕШТ 19.25 Спів, 20.50 Орх., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 18.15 Пфітнерові пісні. **19.50 Українські вістки,** 20.15 Дута орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 19.15 Музика в сумерку, 20.15 Брамсів фестіваль, 22.20 Концерт камер. орхестри, КЕЛЬН 20.30 Штравсові твори, КЕНІГСБЕРГ 20.15 „Веселі куми з Віндсору" оп. Ніколая, ЛЯГТІ 19.10 Пісні ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.45 „Мадам сан Жен" оп. Каріля, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 „Вільгельм Тель" оп. Россінія, ПАРІ ПТТ 19.45 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.30 Опера, РИМ 18.25 Розр. авд., 21.00 Симф. концерт, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 17.30, 17.45 Легка і популярна музика.

ПЯТНИЦЯ, 12. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00, 20.15 Розр. музика, БЕРОМІНСТЕР 19.00 Популярна музика шв. композиторів, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, 22.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ 18.00 Весела авд., **19.50 Українські вістки,** 20.15 Вагнерівський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.30 Форт. твори Бетовена, 19.15 Розр. мельодії, 21.00 Брамсів фестіваль, КЕНІГСБЕРГ 18.50 Пісні та форт. музика, КОПЕНАГЕН 21.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пучінія, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.45 Два форт., 19.30 Мюзик-Гол, 20.15 Бетовенівський фестіваль, ПАРІ ПТТ 18.05 Скрипка, 20.30 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Легка музика, 19.30 „Тайна" оп. Сметани, РИМ 20.30 Розр. музика, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.35 „Богема" оп. Пучінія, ШТРАСБУРГ 21.00 Віденські вальси, ШТУТГАРТ 20.15 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса.

СУБОТА, 12. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.00 Військ. орх., хори, 20.15 Давні улюблені мельодії, БЕРОМІНСТЕР 19.00 Дзвони, 20.00 Нар. пісні, танки, 22.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.45 Нар. пісні, ВІДЕНЬ 17.30 Пісеньки, музика, 20.15 „Відень місто пісні" муз. авд., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Форт. дует і сол., 22.20 Форт., КЕЛЬН 19.30 Італ. популярні мельодії, ЛЯГТІ 21.00 Танк. музика, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 Муз. комедія Ніно Рігентія, 22.00 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 20.30 Симф. музика, 21.50 Хор, ПРАГА 20.00 Оперетові мельодії, 21.15 Розр. музика, вок. квартет, сол., 22.40 Легка музика, РАДІО ПАРІ 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 20.35 Розр. програма, 21.00 „Меса за Реквієм" Вердія. СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, форт., 20.55, 21.45 Легка музика.

Радіокутик.

ТРАНСМІСІЙНА ТЕХНІКА З ОЛІМПІЯДИ У ГЕЛЬСІНКАХ.

В часі Олімпіяди у Гельсінках у 1940 р. фінляндське радіо трансмітувало ріжні фрагменти зі змагань з 30 держав. Тому, що Фінляндія має всього до 10 кабльових ліній, олімпійський комітет перевів досвіди та проби з утревальними апаратами. Остаточно вирішено застосувати магнетофони (німецької продукції), які з таким успіхом застосовують в себе німецькі радіостації. Ці апарати утривалюють звуки на фільмовій магнезованій стяжці, з якої можна негайно репродукувати програму. Магнетофонами можна награвати кружки на довший час без перерви. По багатьох роках досвіду удосконалено вже техніку магнетофону так далеко, що він може служити також і до утривалень, потім до репродукування музичних програм. В часі Олімпіяди у Гельсінках працюватиме 40 магнетофонів.

ТРУБИ ТУТАНКГАМЕНА У РАДІО.

Провід музею у Каїрі дозволив єгипетському радіо задемонструвати в одноразовій авдиції труби, що їх віднайдено у гробниці Тутенкгамена. Цю авдицію, яку надала державна радіостанція у Каїрі, трансмітувало англійське радіо у регіональній програмі.

ЧЕРГА НА СЛУХАЧІВ.

Англійське радіо надало вдруге цікавий експеримент, який уже раз зустрівся з великим успіхом та зацікавив слухачів. Співробітник ББК виголосив прилюдну гутірку про радіо. Потім переносні мікрофони дозволили багатьом зі слухачів висказати свої завваги на порушену тему, та дискутувати з прелегентом. Цю авдицію надали радіовисильні середущої Англії, та її утривалили на репродукції.

Біржа.

Львів, 10. травня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·50—90·92, Доляри америк. 5.30·00—5.32·50, Доляри канад. 5.26·50—5.29·00, Фльор. гол. 283·00—285·32 Франки франц. 14·06—14·12, Франки шв. 118·75—119·90, Фунти англ. 24·85—24·97 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данськ 110·85—111·38, Корони норв. 124·65—125·37 Корони шведські 127·80—127·75, Ліри іт. 17·50—17·60, Марки фінляндські 10·70—11·01 Марки нім. срібні 80·50.

Акції.

Банк Польський 115·00, Цукор 37·00—36·50, Вугіль 36·25—35·00, Лільпоп 88·00—87·50, Моджеїв 19·50—20·00, Островець 79·50—79·25, Стараховичі 56·50—56·25, Жирардів 63·50—63·00, Габербуш 68·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 61·25, 3 інвестиційна 1 ем 00·00, серія 00·00—00·00, 2 ем. 80·50 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 66·00 5 колійова 00·00—62·00, 4 прем. дол. 39·00 4 консолідаційна 62·50—61·75

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 10. травня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.05
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, виписи і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.